STRIPSCHRIFT

TIJDSCHRIFT VOOR STRIPLEZERS

FL 2,25/35F

HOE VERGING HET KAPITEIN ROB NADAT HET PAROOL ERMEE STOPTE?

NOG MEER OERPOEZEN

CHARLIE BROWN ALS FILMACTEUR

verschijnt maandelijks | dec. 1970 24

STRIPPARADE

ASTERIX
Uderzo

ROODHART
Dick Matena

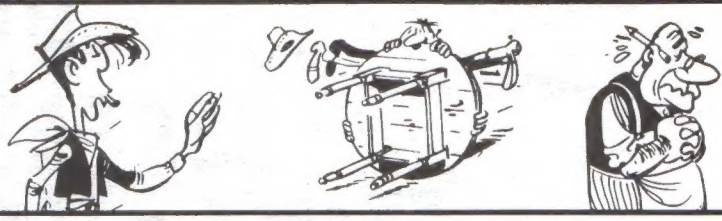

LUCKY LUKE
Morris

AGENT 327
Martin Lodewijk

ERWIN
Hans G. Kresse

AMBROSIUS
Gideon Brugman

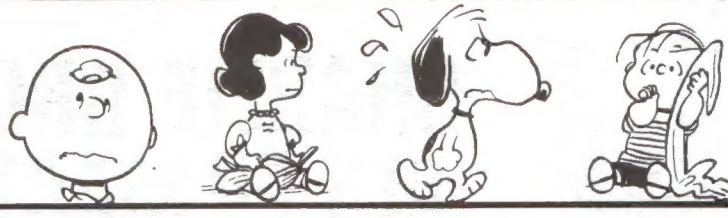

PEANUTS
Schulz

pep – strips hebben altijd een ● stipnotering

Nummer 24

Uitgegeven door
N. V. Drukkerij Levisson voor

stripschrift

het stripschap

73

20 januari 1966 zakte Pieter Kuhn, geestelijke vader van kapitein Rob, op de Prinsengracht in Amsterdam in elkaar en stierf meteen. Hij is 55 jaar oud geworden. Van zijn 73ste verhaal, Rendez-vous in Jamaica, hebben 30 afleveringen in de krant gestaan. De 31ste aflevering (nummer 5421) was wel al geschreven en geclicheerd, maar werd niet opgenomen. Tot en met 5471 had Kuhn de tekeningen reeds geinkt en van tekstsuggesties in de marge voorzien, terwijl de daarop volgende afleveringen nog slechts in potlood waren opgezet. De redaktie beschouwt het als een groot voorrecht dat mevrouw M. Kuhn-Groenewoud ermee heeft willen instemmen dat dit verhaal, zover als haar man was gevorderd in Stripschrift kan worden gepubliceerd.
Tekenen als QN kan natuurlijk niemand. Het ware echter te wensen dat een team van tekenaars, schrijvers en academici de handen ineen zou slaan om kapitein Rob in aangepaste vorm als dagstrip met balloons voort te zetten.
Met Eric de Noorman en Dick Bos is kapitein Rob een van de "grote drie" van de Nederlandse realistische strip van de afgelopen decennia. Dat blijkt zonneklaar uit de cijfers van de lezersenquête die Stripschrift aan het begin van dit jaar hield.
Geen wonder dat ons herhaaldelijk verzoeken bereikten om uitgebreider op de achtergronden van het Kapitein Rob-complex in te gaan dan in de verspreide berichtjes over deze figuur tot dusver mogelijk was. Nu is het dan zo ver.

Nederlands centrum voor belangstellenden in strips, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 30 september 1968.
Doel: de waardering bevorderen voor strips in het algemeen en Nederlandse strips in het bijzonder.

ADRES VAN REDAKTIE EN ADMINISTRATIE:

De Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk
telefoon: (070) 90 87 80, giro 15412.

Redaktieraad voor dit nummer

P. Hans Frankfurther
R. van de Kamer
R. Richard

Eindredaktie:

Nettie Hagens

Verantwoordelijk redakteur:

Frits de Winter

Vormgeving:

Nico Buis

Verschijnt twaalf maal per jaar.

Te verkrijgen:

. d. m. v. lidmaatschap Stripschap à ƒ 18, --, giro 1513000

. via abonnement à ƒ 15, --, giro 15412

. in de losse verkoop à ƒ 2, 25

summary

In this "Stripschrift"-issue you will find a reprint of story nr. 73 of Captain Robert. The cartoonist, Pieter Kuhn, died before the story was completed, and it is reprinted here just as he left it.
About one-third of "Rendez-vous in Jamaica" was published in the newspapers.
P. Hans Frankfurther wrote a long article about Pieter Kuhn, who died on January 20th 1966, 55 years old.
His Captain Robert is one of the most popular realistic comics in the Netherlands, and was translated in various languages.

MAAR DAN NIET MET BALLOONS!

> Kapitein Rob uit de strip vond ik altijd zo'n benijdenswaardige man als hij in zijn scheepje met zijn hondje het ruime sop koos met zo'n wie doet me wat gezicht. Wat een oceaan bij windkracht negen met hem zou doen hield ik dan bewust buiten mijn gedachten. Als je de realiteit volledige inspraak geeft, valt er niets meer te dromen.
>
> S. Carmiggelt

De kortstondige opbloei van James Bond ligt al lang weer achter ons. Maar het onwaarschijnlijke van Kapitein Rob blijft zijn aantrekkelijkheid behouden.

Voor de krant, toen nog op postzegelformaat, had de strip aanvankelijk alleen een pulpfunktie: de lezers enige ogenblikken pure ontspanning bieden om daarna in de vergetelheid te verdwijnen. Toen echter bleek dat Kapitein Rob wel degelijk een rol speelde bij de opbouw van het abonnementenbestand van de krant waar hij in stond, begon men hem toch met andere ogen te bekijken. Tot ieders verbazing - niet in de laatste plaats van de tekenaar zelf - wist de strip van geen ophouden meer: dat blijkt ten duidelijkste uit de uitroeptekens achter de stereotype zin Morgen begint deel ... van de avonturen van Kapitein Rob! aan het einde van ieder verhaal. Meestal was daar dan een ontploffing aan voorafgegaan die een paradijselijk landschap of een helse uitvinding in enkele afleveringen in rook had doen opgaan. Pieter Kuhn had er immers maar voor te zorgen dat ieder avontuur niet minder maar vooral ook niet meer dan 62 afleveringen zou beslaan: alleen op die manier kon zijn uitgever ervoor zorgen, dat de boekjes drie kwartjes zouden blijven kosten. Het is eigenlijk nooit helemaal duidelijk geworden of die beperking zijn werk ten kwade is gekomen of juist - door afgedwongen zelfbeperking - ten goede.

SCHOOLKRANT

Van het verstrekken van personalia waar woorden als Quellinus, Senefelder en hongerwinter in figureren mag ik mij in dit gezelschap, dacht ik, wel ontslagen achten. De beide voorwoorden in de Skarabee-turven zijn immers voor iedereen bereikbaar. Laat ik daarentegen iets proberen vast te houden van het spoor dat Kapitein Rob door ons land heeft getrokken. Wie zich dan ook voor de taak gesteld ziet enige kanttekeningen te plaatsen bij de publikatie van het laatste Kapitein Rob-verhaal, zet zich natuurlijk allereerst aan het doorbladeren van de duizenden afleveringen, waar het levenswerk van Pieter Kuhn uit heeft bestaan. Maar hij kijkt ook naar reakties zoals deze hem uit allerlei geschriften tegemoet komen. De oudste daarvan treft hij aan in een schoolkrant: het op 24 maart 1948 verschenen achtste nummer van de 27e jaargang van Het Amsterdams Lyceïsten orgaan HALO.

Kort tevoren had de toen 16-jarige scribent (een ander interview in de serie was gewijd aan de indertijd bekende Gewone Man die er het zijne van zegt, de onlangs in deplorabele staat aangetroffen Hilversummer Wam Heskes), zijn eerste ontmoeting met de mysterieuze figuur die zich achter de letters QN verborgen

... het ontstelde gezicht van Amsterdams toenmalige burgemeester D'Ailly wanneer al die palen onder het paleis op de Dam eensklaps zichtbaar worden...

In hetzelfde verhaal (Mysterie van het zevengesternte treedt ook Henri Knap als "Dagboekanier" op.

wist te houden. Wij lezen: "In de bezettingsjaren vatte QN het plan op, een reeds bestaand boek door middel van strips te illustreren. Toen hij er na lang zoeken niet in slaagde een dergelijk werk te vinden, besloot hij zelf het verhaal te schrijven. Hij verzamelde foto's van welhaast alle grotere en kleinere havens ter wereld. De heer QN is een groot liefhebber van zeilen, zodat het niet te verwonderen valt, dat hij daarvan alle details kent. Vele uren brengt hij in het Scheepvaartmuseum te Amsterdam door, waar de modellen der eeuwenoude schepen hem tot het tekenen van de trotse 17e eeuwse vaartuigen inspireren. Dagenlang zwerft hij door de havenkwartieren van Amsterdam, Rotterdam en andere plaatsen om impressies op te doen temidden van het zeevolk. Hij raakt geheel in extase bij het zien van de geharde koppen.

Op het ogenblik is de heer QN slechts circa zes strips op Het Parool vooruit, hoewel zijn gedachten zich reeds bezighouden met gebeurtenissen, drie verhalen verder. Helaas ontglipte hem hierover geen enkele mededeling.

Het is de bedoeling van de heer QN geweest het lezend publiek, in de eerste plaats de jongens, een verhaal te geven op reële grondslag, ter vermeerdering van hun maritieme, geografische en algemene kennis.

De meisjes Willy en Margy zijn figuren die werkelijk voor de tekenaar hebben geposeerd. De heer QN werkt

Rob in het frans met balloons

hard aan zijn strips, héél hard zelfs. Enkele punten uit zijn verhaal en de zich tijdens het tekenen voordoende invallen noteert hij, daarna bevindt hij zich met geheel zijn ziel in het verhaal.

Een grappig incident was wel, toen hij tijdens zijn verhaal, dat zich in China afspeelt, een manifest van in Nederland wonende Chinezen ontving, waarin hem werd bevolen, dit relaas onmiddellijk te stoppen.

De heer QN meende van zijn eigen werk: In deze "liefhebberij" is zeker een stijgende lijn waar te nemen en mettertijd zal de strip wel volmaakt worden."

HERINNERINGEN

"Eén knaapje in de klas ontzag zich niet om zich bij het uitlenen van de Rob-boekjes te verlagen tot de grofste vorm van chantage", zo weet Gerard Suurmeijer zich te herinneren. "Hij was namelijk in het bezit van de deeltjes 1 en 4 van Robsavonturen, die lange tijd uitverkocht waren en zodoende nergens te vinden. Je kon een boekje lenen, als je een weeklang 's avonds na het eten bij hem de sommen of het taalwerk ging inleveren, zodat hij het kon overschrijven. Als hij één keer in die week een zeven of minder voor je werk kreeg, betekende dat: opnieuw beginnen. Groot was onze woede, toen we ontdekten dat de betreffende boekjes niet eens van hèm waren. In het zakenleven heeft hij het inmiddels ver geschopt."

"Ik kon 's namiddags bijna niet op de krant wachten. Dan liep ik telkens naar de bus, om te kijken of -ie er al was." Dat zei twintig jaar geleden de toen 14-jarige Kapitein Rob-lezer Leo Hartman uit Amsterdam.
En toen hem gevraagd werd, welke avonturen hij Rob zou laten beleven, antwoordde hij: "Dat verhaal zou ergens in een vreemd land moeten spelen. In de binnenlanden van Afrika of zo. Of op de Zuidzee-eilanden. Dus met mensen, zoals wij ze hier niet kennen. En dan zou ik het liefst weer Cigaret-Larry als tegenspeler van Rob willen zien: die twee zijn zó aan elkaar gewaagd."

Leo's vader heeft een hele stapel beeldromans die hij op Leo's kamer vond, in de kachel gestopt. "Dat vond ik ongezonde lektuur voor zo'n jongen", zegt hij. Maar gelukkig had hij tegen Kapitein Rob geen bezwaren.

MEER HERINNERINGEN

"We kennen hem: de sluwe Yoto, trouwe helper van de gemene professor Lupardi, altijd bereid om de brave Kapitein Rob het leven zuur te maken. Natuurlijk doet Yoto aan jiujitsu - zelfs Tom Poes gebruikt af en toe een judoworpje om Bul Super te laten struikelen. We kunnen vermoeden dat Yoto zijn driftbevrediging zoekt op de stromat van een technisch volmaakte geisha, terwijl zijn eigen vrouw genoegen moet nemen met theezetten en bloemschikken." Aan het woord is (óók) Rob van Albada in een recent Sextant-artikel over bevolkingsbeperking in Japan. Het is een voorbeeld uit vele van de indertijd door Pieter Kuhn nimmer bevroede uitwerking van Kapitein Rob en zijn trawanten op de samenleving.

"Gaat u wel eens naar het Scheepvaartmuseum in Amsterdam? Nooit? Nu, wij tot voor kort ook niet, maar sinds mijn zoon van negen in deel acht over Jan van Riebeeck gelezen heeft, hebben we al heel wat voetstappen in dat aardige museum liggen." Aldus een vader. Maar ook Gerard Kornelis van het Reve liet zich niet onbetuigd:

"De strips zijn, althans formeel, volstrekt seksloos, altijd. Kapitein Rob raakt die meisjes Marga en die andere trut, hoe heet ze ook weer, nooit ook maar aan." Maar Rob trekt zich er niets van aan.

Het voorgenomen huwelijk van Kapitein Rob in de herfst van 1954 leverde de nodige ingezonden stukken op. Zo schreef de 11-jarige Maarten Kuyper uit Oegstgeest: "Iedereen die ik het gevraagd heb vindt het een schande. Zij hebben groot gelijk

het huwelijk tussen Paula en Rob

want ik vind het ook een schande dat Kapitein Rob gaat trouwen" en de Amsterdamse Ina van Gaalen voegt daaraan toe: "Als trouwe lezer van Kapitein Rob deel ik u mede dat ik het een nare streek vind dat hij gaat trouwen. Daar hij een held was, zijn in één klap alle illusies ontnomen." Maar, namens alle jongens, liet Adri Stuy van de Herik een ander geluid horen: "Wij lazen in de krant het grote nieuws van de verloving van Kapitein Rob met Paula. Daarom feliciteren wij Kapitein Rob en Paula van harte namens alle schooljongens van het observatiehuis De Schutsluis."

Ook Dagboekanier Henri Knap bezondigde zich wel eens aan een knipoog naar zijn buurman van pagina 2. 1 april 1955 schreef hij: "Kapitein Rob heeft een zoon gekregen. Ik moet eerlijk zeggen, dat mij dat zeer heeft opgelucht: Ik vroeg mij al járen af: is er iets met die ferme man? Hij omhelst zo weinig, hij zoent zo zelden - wát zeg ik: hij had het zó druk met Lupardi op zijn lange gezicht te slaan, dat hij geen regeltje in het Kinsey-rapport waard was.
En nu, opeens, die zoon! Waar haalt de man de tijd vandaan dacht ik toen ik het las. Ik vreesde al, dat het met Paula, de kleindochter van de Terschellingse zeeman, die hij had opgedaan in de Caraïbische zee, wéér niks zou worden. Ach, wat hééft zo'n vrouw ook aan een man die zich aanhoudend in vrij overbodig levensgevaar begeeft, alleen maar om in de krant te komen! Maar ziet - een zoon!"

Buiten de strip is Kapitein Rob betrekkelijk zelden opgetreden: merchandising stond hier in die dagen nog in zijn kinderschoenen. Afgezien

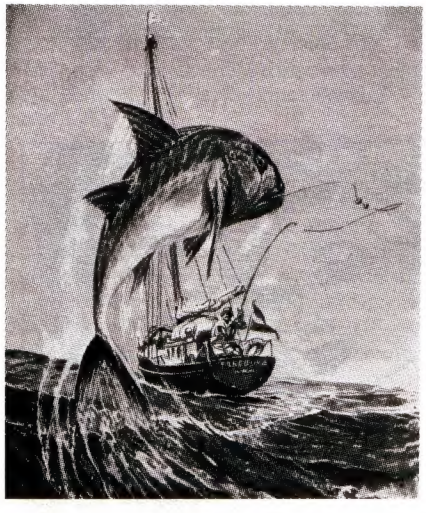

Kuhn tekende niet alléén strips. Dit is bijvoorbeeld een van zijn prachtige illustraties in het boek "Het journaal van de Takebora", door H.A. Maurenbrecher, verschenen bij Uitgeverij A.J. Luitingh.

van talrijke prijsvragen (ik herinner mij vooral die zaterdagmiddag, toen Cigaret-Larry in de binnenstad van Amsterdam "diamantjes" uitdeelde aan iedere jongen die hem herkende en een vraag goed beantwoordde) waren er de voorstellingen van Jan Nelissens poppentheater met Het geheim van de maanraketten, waarin naast Kapitein Rob optraden: professor Lupardi, diens assistent Yoto en de vriendelijke robot Brutus.

Omstreeks Kerstmis 1950 heeft Evert Werkman nog de laatste hand gelegd aan het script voor een Kapitein Rob-musical. Het is tenslotte toch niet doorgegaan omdat het financiële risico te groot was. "De gouden langspeelplaat van My Fair Gentleman had er anders bepaald wel ingezeten."

Verder hield Het Parool er enige jaren een jeugdweekblad op na dat (Kapitein) Rob's Vrienden heette en voor 20 cent te koop was. Natuurlijk trad ook Rob zelf erin op in formaties van drie dagstrips boven elkaar. Maar daardoor werd Rob natuurlijk nog lang geen weekstrip. Merkwaardig eigenlijk dat een Sjors, Pep of Televizier nooit op de gedachte kwamen, bestaande verhalen tot balloon-panels in kleur te laten bewerken. Of wilden ze daarmee wachten tot Rob ook de ether zou hebben veroverd?

In augustus 1959 nam Kapitein Rob per zeilschip De Vrijheid deel aan de roemruchte race van de Dam in Amsterdam naar de Dam in Zaandam. Zijn tegenligger was toen Wim van Wieringens, Simpelman. Doel van de race was om kracht bij te zetten aan het algemeen gekoesterde verlangen naar een tunnel. Zijn biograaf, Evert Werkman, maakte de reis mee en schreef later:

Ter hoogte van de Superfosfaatfabriek trok Kapitein Rob een bezorgd gezicht. "Houd die kolenschuit in de gaten, ik vertrouw het niet. Die schipper lijkt verdraaid veel op prof. Lupardi en ik ben bang dat hij mij een loer wil draaien." Al jaren, zo gaat Werkman bescheiden verder, ben

in veel avonturen van Rob spelen monsters een rol

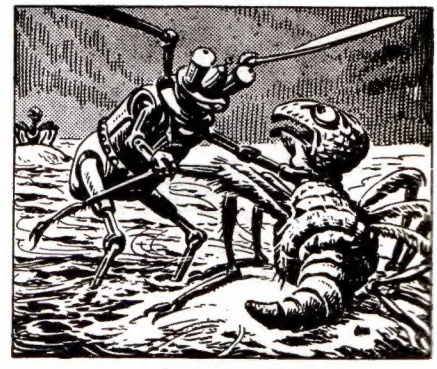

ik een verwoed lezer van Kapitein Rob-avonturen en toen ik de kans kreeg om de reis van De Vrijheid mee te maken heb ik dit met beide handen aangegrepen. Rob had er, eerlijk gezegd, eerst niet veel oren naar om mij als matroos-onder-de-gage mee te nemen: "Ik vaar principieel met ervaren zeelui, maar vooruit... kom dan maar aan boord. Bemoei je alleen niet met de navigatie, want dan gaat het verkeerd!" Dat laatste was ik ook helemaal niet van plan, want op het gebied van de zeilsport ben ik een volslagen leek. Maar wat kan mij aan boord van dit beroemde schip met een zo doorgewinterde kapitein aan het roer gebeuren? "Drommels" hoorde ik Rob mompelen, ik heb mijn sextant thuis laten liggen. Dan vaar ik maar op gegist bestek. Ja, hijs maar dat grootzeil, en zet de fok bij, dan ga ik over stag!" "Het weer valt wel mee" bromt Kapitein Rob tussen zijn tanden, "maar als je het mij vraagt zit ik toch liever in de Golf van Biskaye dan hier op het IJ: daar heb je de ruimte. Toen ik destijds met Cigaret-Larry in die typhoon verzeilde bezuiden Formosa...."

INTERMEZZO

In de periode 1955-56 is Kapitein Rob 1½ jaar niet verschenen. Met Frank de Vliegende Hollander heeft striptekenaar Piet Wijn die periode verdienstelijk opgevuld. Toch was het voor de Amsterdammer Walt de Rijk in het begin even moeilijk wennen, getuige zijn reaktie; "Het Parool zonder Kapitein Rob, dat is al te grijs. Ik zie de avonden zonder Rob al voor mijn geestesoog: ik ben in een stemming om in de gordijnen te bijten en om rusteloos door het huis te drentelen, gelijk een ijsbeer in een kooi. Hoe kan ik ook weer met plezier naar Het Parool grijpen? Nee, geachte redaktie, hier moet iets aan gedaan worden. Met tranen aan mijn pen onderteken ik."

Maar toen dan eindelijk aan die ondraaglijke periode een eind was gekomen vertolkte een bewonderaar ongetwijfeld veler gevoelens toen hij schreef: "U had moeilijk een betere beslissing kunnen nemen dan de trouwe lezers van uw blad hun oude "Kapitein Rob" weer terug te geven. Wij hebben hem reeds te lang moeten missen en andere strips bleven een imitatie, zowel in tekening als in verhaal. Ik ben ervan overtuigd dat met mij velen u een welgemeend bravo toeroepen, en ik hoop, dat we geruime tijd van de nieuwste avonturen van Rob zullen genieten."

uit de Rob-serie kan in een ogenblik een hele reeks prachtige portretten worden gekozen

Yoto met een robot-rob

PUITAALTJES

Toch heeft het aanvankelijk niet in de bedoeling gelegen dat de avonturen van Kapitein Rob zouden worden voortgezet. Dat blijkt uit het artikel die Pieter Kuhn 5 april 1955 na in ruim 9 jaar 2799 strips, dat is achtduizenddriehonderdzevenennegentig tekeningen, te hebben gemaakt wijdde aan zijn onsterfelijke figuur: "Boven een van de vele poortjes in de tuin van het Rijksmuseum te Amsterdam staat de volgende spreuk ingebeiteld: "tekenen is schrijven en spreken tegelijk".

Een betere definitie van het tekenen in zwart en wit ben ik niet meer tegengekomen. Zelfs zonder een toelichtende tekst zou de tekenaar een voor ieder begrijpelijk verhaal op papier kunnen zetten. De verklarende tekst geeft de gedachten en dialogen van de persoon in het verhaal weer en verduidelijkt de handelingen. De lezer wil het verhaal beleven en daarom dient alles wat op het plaatje te zien is levensecht uitgebeeld te worden. De tekeningen moeten sfeer hebben, plastisch zijn en geloofwaardig. De nacht moet donker zijn, de rots hard, het water nat. In het waarnemen van angst, vreugde of schrik mag de aanschouwer zich niet vergissen. Hij moet kunnen zien wie slecht is, wie braaf. Met een oogopslag moet hij de domme van de geslepene onderscheiden.

bijzondere tekeneffekten ging Kuhn niet uit de weg

De dingen die ik op zeer jeugdige leeftijd waarnam, maakten een diepe indruk op mij. De gebeurtenissen thuis en het rijke bewogen leven in de volksbuurt waar ik opgroeide, waren stuk voor stuk stripverhalen. Alleen wist ik toen nog niet wat een strip was.

Wij woonden op een bovenhuis in Amsterdam, niet ver van het centrum. Het huis werd door 8 families bewoond. Aan de overkant van de gracht was een kleine vervallen begraafplaats met mooie oude iepen en een wildernis van vlierhout. De kade en de grachten waren het onbetwiste speelterrein van ons, de jongens. In de gracht lagen ook altijd tjalken, wachtend op bevrachting. Soms lukte het mij om aan te pappen met een schipperskind van mijn leeftijd en dan mocht ik wel eens op visite komen in de roef. Maar de meeste schippers mochten ons niet. Want wat was mooier dan in een vlet te schommelen tot de boot half vol water stond.

Het grachtwater was toen nog brak, nòg voel ik zo'n naalddun puitaaltje tussen mijn vingers doorglippen... Ach ja, later tekende ik strips met diepzeemonsters en verzonken goudschepen.

De rillingen liepen mij over de rug als de brandspuit voorbij denderde over de hobbelige keien, met 4 paarden ervoor, een razende bel en een wolk van rook en vonken. Machtige machines met niet te stuiten kracht spelen een grote rol in stripverhalen van Kapitein Rob.

Voor geleerden heb ik altijd groot respekt gehad en als kind had ik daarnaast de heilige angst voor hun geheimzinnige gedoe met hun instrumenten en apparaten, terwijl van het wantrouwen dat ik toen al had voor de pruttelende inhoud van

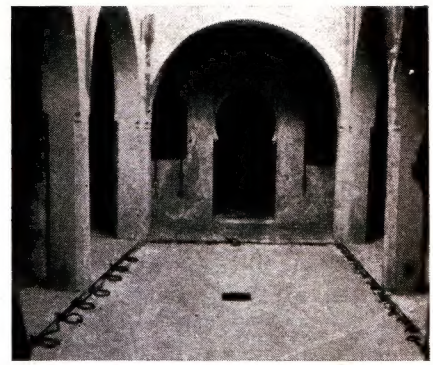

het laboratoriumglas, nog wel iets is blijven hangen. Later verscheen als vanzelf een professor Lupardi op het tekenpapier met, terwille van de dialoog, zijn sinistere assistent Yoto."

Tòch: zo zwart-wit als Pieter Kuhn boeven karakteriseerde (en, naar de tijd van hun ontstaan, ook sommige kleurlingen), zo genuanceerd typeerde hij professor Lupardi in diens relatie tot Kapitein Rob: een wonderlijke mengeling van wederzijdse haat en respekt.

Haat-vriendschap-verhouding tussen Rob en Lupardi.

Pieter Kuhn is natuurlijk niet overal geweest waar Kapitein Rob heeft gezworven. Maar wanneer de reis naar het gebied van de Stille Zuidzee ging of naar de barre streken van de Zuidpool of de binnenlanden van Brazilië, dan kwamen er stapels boeken en atlassen aan te pas. Maar als het enigszins mogelijk was, trok hij er zelf op uit: voor Het geheim van de bosplaat zeilde hij zelf naar Terschelling, waar hij dagenlang in zijn eentje rondzwierf. Maar soms reisde Kuhn ook naar Spanje en Noord-Afrika. Zo heeft deze foto model gestaan voor QN 631 uit. De Terugkeer van Peer de Schuymer: de gevangenis waaruit de scheepsjongen Bartje zijn vriend Rob bevrijdde bestaat nog steeds, maar wordt niet meer voor het opsluiten van zeelieden gebruikt!

BONTGEKLEURDE BOEKJES

Met het verschijnen van de 18de turf heeft Skarabee (op twéé na) alle eerder gebundelde verhalen opnieuw uitgegeven. Nadat aanvankelijk was overwogen om een selektie te maken, besloot men uiteindelijk het integrale levenswerk van Pieter Kuhn opnieuw het licht te laten zien. Dat betekent dat voorjaar 1971 de verhalen 55 t/m 63 aan de beurt komen en de reeks

najaar 1971 zal worden voltooid. Alle stripschappers van Nederland hebben daarvoor dan niet tevergeefs nachten klaarwakker geduimd. In de verhalen zit een bepaald verband, terwijl er vaak naar vroegere verhalen wordt verwezen.

Toch zijn de "oude" boekjes alleen al om de omslagen onvervangbaar. Op het laatst werden het volledige schilderijtjes die de verhalen een extra dimensie verleenden. De oplaag reikte tot over het miljoen. Vrij plotseling zakte de verkoop van de boekjes ineen. Een koffiehandel in Groningen nam nog eens 200 duizend restexemplaren over als attractie voor de kopers.

Wie de stapel bontgekleurde boekjes onder de aangename dwang van een inleiding voor Stripschrift nog eens doorbladert ontdekt details die hem tevoren waren ontgaan. Dat er vanaf deel 7 geen avonturen meer worden verteld van het Zeilschip De Vrijheid, maar van Kapitein Rob (hoewel De Vrijheid naderhand toch wèl weer in titels opduikt). Dat er kennelijk iemand had beweerd dat een serie (als bij Tom Poes) tien delen hoort te omvatten, zodat het elfde boekje "tweede serie, deel 1" heet, maar dat men bij deel 20 al van die vergissing is teruggekeerd.
Dat je toen nog witte m a m m o u t h schreef. Dat in deel 34 voor het eerst De Nieuwe Pers als uitgever optreedt, maar in deel 55 weer als zodanig is verdwenen. Dat, te beginnen met deel 38, het formaat van de boekjes aanzienlijk terugloopt, waartegenover het nummer voortaan de omslag siert.

Dat de bundels die aanvankelijk direkt op publikatie in de krant volgden steeds verder achterop raakten, zodat men pas een verhaal of tien na deel 56 in de gaten begon te krijgen dat er geen boekjes meer uit zouden komen. Dat het tot 23 juli 1960, toen het 50ste boekje van de pers kwam, heeft moeten duren voor QN uit zijn anonimiteit te voorschijn trad en nog veel langer tot hij zijn oeuvre voluit ging signeren....

FILM

Van Jules Verne wordt wel eens verteld dat hij als jongen de wens koesterde die Rob in praktijk heeft gebracht: als zeeman over de wereld te zwerven. Wie nagaat, hoe vaak de film in de strip een rol speelt is geneigd, zich af te vragen of Pieter Kuhn niet in stilte het verlangen heeft beleden, ooit nog eens zèlf een film te maken. Op papier is dat verlangen dan al van begin af aan gehonoreerd: feitelijk geeft ieder van die tienduizenden tekeningetjes nauwkeurig een instelling uit het draaiboek weer, al is natuurlijk niet iedere instelling even gemakkelijk te realiseren. Het moet daarom eens temeer worden betreurd dat AVRO en Westduitse televisie er aldoor maar niet in slagen, de verfilming van enige verhalen van de grond te krijgen.

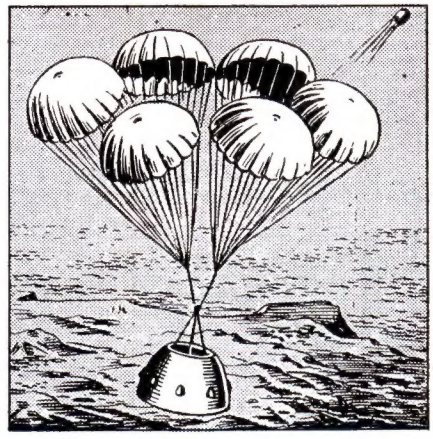

Jules-Verne-achtige science-fiction; lang voordat deze echt bestonden tekende Kuhn al raketten met afwerpneuskegel.

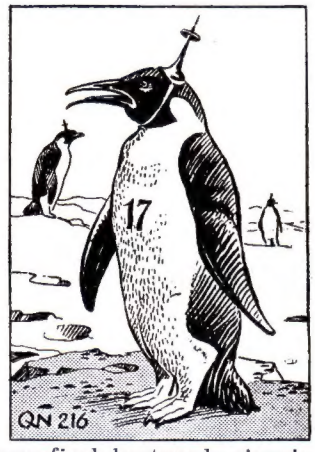

Radiografisch bestuurde pinguin

Dat Kuhn heden en verleden of toekomst en heden ingenieus in elkaar kon laten vervloeien zonder ooit vaag te worden is genoegzaam bekend. Maar ook voor het kombineren van drie tijdlagen draaide hij zijn hand niet om. Dit was b.v. in deel 8 het geval, waar Robert Janzoon uit deel 2 al dingen weet die pas later zullen gebeuren...

Een andere verdienste van Pieter Kuhn - daarin ongetwijfeld bijgestaan door Evert Werkman - bestaat in een verrijking van de Nederlandse taalschat. Van Dale, de laatste tijd door aanvechtbare definities nogal eens in het nieuws, zou er verstandig aan doen, de avonturen van Kapitein Rob na te speuren op neologismen als t r a n s m i g r a t i e z e n d e r. We komen de term tegen voor het vernuftige apparaat waarmee de geheimzinnige baron Himota alias Yoto zich in een ondeelbaar ogenblik kan laten ontleden en overseinen om elders in een ontvanger te worden opgebouwd. Was de vele jaren later in Amerika vervaardigde SF-thriller soms ergens ànders op gebaseerd?!

De fantasie van Kuhn was feitelijk zijn tijd en zijn taalgebied vooruit. Hoewel Kapitein Rob altijd bezig is geweest, een goed vaderlander te zijn, genoten de strips ook buiten onze landsgrenzen bekendheid in Ierland, Engeland, Finland, Denemarken, België, Frankrijk, Duitsland, Polen, Spanje, Portugal, Italië, Brazilië, Canada, Indonesië, India, Zuid-Afrika, Suriname, Curacao en Aruba. Alleen heette Rob daar dan Kapitana Roba of Capitaine Jacques of Captain Robert of Capitao Audaz.

"Schrijven kon hij niet. In het begin huurden we een juffrouw om dat te doen. Dat ging helemaal niet. Toen heb ik 't maar op me genomen", zegt Evert Werkman. "Kuhn en ik bespraken elk verhaal grondig. Dan kwamen de tekeningen binnen, voorzien van enkele notities. Daarop baseerde ik mijn dagelijkse stukje. Vaak kwam het voor, dat we 's morgens de tekeningen nog niet hadden, die 's middags in de krant moesten".

phf.

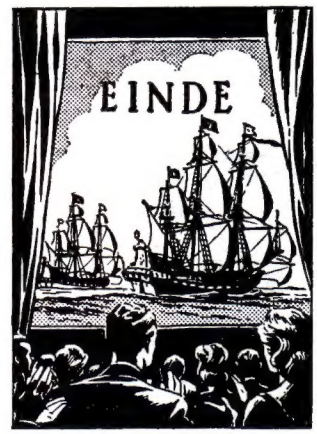

BRONNEN

Skarabee-bundel 1/9: P. Hans Frankfurther - Voorwoord.
Skarabee-bundel 10/18: Margaretha Kuhn - Groenewoud - Iets over de geestelijke vader.
Stripschrift 4/5, dec. 1968: Don van der Veer-Strips en stereotiepen (eerder verschenen in De Groene).
Stripschrift 11, nov. 1969: S. Carmiggelt-Dag Rob.
Parool, 5 sept. 1964: W. Wittkampf-De droom.
Parool, 12 april 1969: Han Mulder-Kapitein Rob vaart opnieuw uit.
Gelderlander Pers, 6 juni 1969: Gerard Suurmeijer-Het aantrekkelijke van de onwaarschijnlijkheid.
Vrije Volk, 16 aug. 1969: Kees Tamboer-Jeugdsentiment uit koude-oorlogsjaren.
Het oliemysterie 1952: Achtergrondgegevens bij de verschijning van het 25ste boekje.

Zoals De avonturen van (aanvankelijk het zeilschip De Vrijheid - naderhand:) Kapitein Rob dagelijks in de krant hebben gestaan zijn ze ook in boekvorm verschenen.
Eerst bij Het Parool, later in herdruk bij Skarabee. Toch is dat niet helemaal waar.
Toen in 1946 het eerste deeltje zou gaan verschijnen benutte Pieter Kuhn die gelegenheid om het begin van het verhaal aan te passen bij zijn inmiddels aanzienlijk toegenomen tekenvaardigheid. Van de aflevering QN 1 die op 11 december 1945 in de krant had gestaan verwijderde hij het cijfer, zodat deze aflevering sedertdien ongenummerd te boek staat. QN 2, 3 en 4 uit de kranten van 12, 13 en 14 december werden volledig vervangen, terwijl QN 5 (oud) werd omgenummerd tot QN 1 (nieuw). Omdat pas QN 6 (oud) gelijk is aan QN 1 (nieuw) en men in de telling klaarblijkelijk geen lacune wenste, werd besloten om er vier nieuwe afleveringen bij te tekenen: QN 2, 3, 4 en 5.
De nimmer in boekvorm verschenen afleveringen treft men hieronder aan:

De avonturen van het zeilschip „DE VRIJHEID"

Met een ruime wind vaart kapitein Rob op een goede dag het zeegat uit. „Het was fijn aan de wal", zegt hij tegen Skip, „maar wil je wel geloven, dat ik blij ben, weer water te zien en een horizon". Skip blaft, want hij begrijpt altijd alles en is het volkomen met den baas eens. Maar hij blaft ook omdat hij wil waarschuwen, want er komt een vissersboot aan. De boot komt langszij en de schipper schijnt iets te willen zeggen. Hij maakt tenminste een toeter van zijn handen en roept: „Ahoi, mistbanken in je koers!" En jawel hoor, eerst lijkt het een nat gordijn, maar al gauw zitten ze er midden in. De zee is onzichtbaar geworden en het lijkt wel, of ze verpakt is in natte watten. De geluiden op het water lijken gedempt en veraf, en Skip, de hond, is blij, dat hij zijn kapitein nog zien kan.

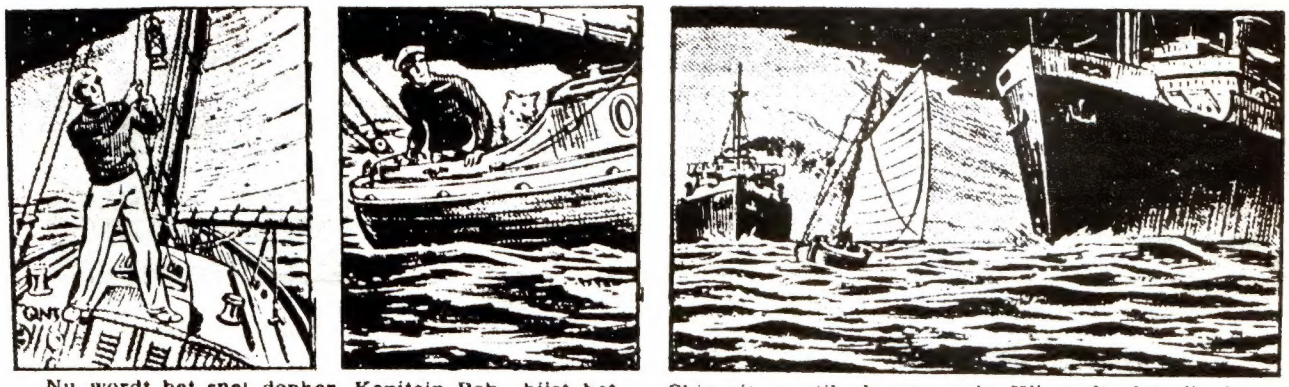

Nu wordt het snel donker. Kapitein Rob hijst het licht in top. In de nevel ziet hij twee lichten, niet zover van elkaar, regelrecht op zich afkomen. Het zijn twee stomers en ze lijken wel uit de koers te varen.

Skip zit zo stil als een muis. Hij voelt, dat zijn baas nu een kunststuk moet leveren, want „De Vrijheid" ligt al gauw tussen de geweldig hoge muren der scheepsrompen.

DE WIND VALT UIT DE ZEILEN. „De Vrijheid" ligt nog maar zo'n beetje hulpeloos te dobberen en laat zich slecht sturen. Maar gelukkig houden de boten af. Kapitein Rob is nu op zijn hoede. Zodra „De Vrijheid" voorbij de achterstevens glijdt, valt de wind met kracht in haar zeilen. Dit is pas een kolfje naar zijn hand. Alle stuurmanskunst komt er aan te pas om te zorgen, dat de schuit niet door de sterke zuiging wordt meegetrokken. In enkele ogenblikken is het gevaar weer voorbij. „Daar zouden we bijna te vroeg naar de haaien zijn gegaan en te dicht bij huis," mompelt Rob grimmig. Als je zo jong en avontuurlijk bent als Kapitein Rob, moet de dood vooral groots en schoon zijn.

DE AVONTUREN VAN KAPITEIN ROB

Van 11 december 1945 tot en met 21 januari 1966 als dagstrip in de Parool-bladen verschenen. De eerste 56 verhalen zijn door de Paroolpers per verhaal gebundeld, in oblongformaat uitgegeven. Ook in andere landen verscheen Kapitein Rob in boekvorm: bij Samedi in Brussel in het Frans o.a. de verhalen 14 en 16 en bij haar zusteruitgeverij Het Volk Gent/Brussel in het Nederlands de verhalen 3, 4, 5, 7, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 en 20, steeds met twee verhalen per album. Waarom de overige verhalen zijn overgeslagen, is niet duidelijk. Verder kwamen de verhalen 18, 25 en 27 in het Duits vertaald op pocketformaat uit bij Comel Verlag in Keulen. In Zuid-Afrika tenslotte zagen de verhalen 4 en 7 in het oblongformaat het licht - de uitgever daarvan is ons niet bekend -. In Nederland zullen mettertijd alle avonturen van Kapitein Rob het licht hebben gezien bij uitgeverij Skarabee in Laren.

1	De avonturen van het zeilschip 'De Vrijheid'	0 - 100
2	Het scheepsjournaal van Peer den Schuymer	101 - 198
3	Het pinguïneiland van professor Lupardi	201 - 275
4	Kapitein Rob in China	276 - 350
5	24.000 Mijlen oceaanrace	351 - 427
6	Het geheim van de Bosplaat	428 - 504
7	De vallei der vergeten wereld	505 - 581
8	De terugkeer van Peer den Schuymer	582 - 658
9	Het geheim van de tunnel	659 - 734
10	Mysterie van het Zevengesternte	735 - 810
11	Het Mexicaanse Afgodsbeeld	811 - 885
12	Het levende eiland	886 - 961
13	De schat van opa Larsen	962 - 1052
14	De zwerftocht van de 'Vliegende Hollander'	1053 - 1128
15	De onderwereld van professor Lupardi	1129 - 1205
16	Het rijk van de witte mammouth	1206 - 1281
17	De wraak van de Zwarte Tovenaar	1282 - 1358
18	Het raadsel van Venus	1359 - 1435
19	Het goud van de groene slang	1436 - 1513
20	De rose parels van Tamoa	1514 - 1590
21	De aanslag op de 'Vliehors'	1591 - 1666
22	Het smokkelnest van Kid Blauwneus	1667 - 1744
23	Het raadsel van Straat Magelhaes	1745 - 1822
24	Jan van Riebeeck in Zuid-Afrika	1824 - 1883
25	Kapitein Rob en het oliemysterie	1884 - 1945
26	De ondergang van de 'Solar'	1946 - 2015
27	De strijd om het Uraniumkwik	2016 - 2085
28	De geheime passagier	2086 - 2155
29	Het raadsel van het Atlasgebergte	2156 - 2225
30	De schatten van de 'Esmeralda'	2226 - 2295
31	Het dodende licht	2296 - 2365
32	De geheimzinnige baron Himota	2366 - 2435
33	De speurtocht van de 'Vrijheid'	2436 - 2505
34	De thuisreis van de 'Vrijheid'	2506 - 2575
35	De ontdekking van Krijn Storm	2583 - 2653
36	Avontuur op Pampus	2655 - 2724
37	Om het goud van Midian	2725 - 2794
38	De stranding van de 'Atlantide'	2795 - 2856
39	De goudschat van de sheik	2857 - 2918
40	De jacht op het goud	2919 - 2980
41	De condors van het Andesgebergte	2981 - 3042
42	Het rijk der duizend eilanden	3043 - 3104
43	De zwerftocht van de 'Havik'	3105 - 3166
44	De achtervolging van de 'Taifoen'	3167 - 3228
45	Het mysterie van Tulip-Rock	3229 - 3290
46	Het spookschip van Hellwick	3291 - 3352
47	Het geheim van de Westergronden	3353 - 3414
48	De schimmen van de nevelvallei	3415 - 3476
49	De verdwenen erfgenaam	3477 - 3538
50	De schipbreuk van de Si-Bir X	3539 - 3600
51	De schat van Disteleiland	3601 - 3662
52	De jacht op het fortuin	3663 - 3724
53	Het vervalste contract	3725 - 3786
54	Het gestolen raketgeheim	3787 - 3848
55	Het wrak van de Kristalbaai	3849 - 3909
56	Wapens voor de 'Rio Florida'	3910 - 3971
57	De droomreis van de 'Liselotte'	3972 - 4033
58	De saboteurs van Satanza	4034 - 4095
59	Incident in Panta Reposo	4096 - 4158
60	De citadel van Euentomala	4159 - 4219
61	De ruimtereis van Jane Winter	4220 - 4281
62	De roof van de Torah-juwelen	4282 - 4343
63	Eiland zonder naam	4344 - 4405
64	De stranding van de 'Caprice'	4406 - 4467
65	Het gouden boegbeeld	4468 - 4529
66	De zwarte Daya-diamant	4530 - 4615
67	De ondergang van de Bruinvis	4616 - 4742
68	De onberaden weddenschap	4743 - 4876
69	Het wrak van de 'Tramontana'	4877 - 4996
70	Lupardi en het 'M'-project	4997 - 5135
71	Het raadsel van de 'Cambria'	5136 - 5253
72	De verdwenen burcht	5254 - 5390
73	Rendez-vous in Jamaïca	5391 -

Ook Lambiek moet blijven

Kom daarom deze maand nog even naar de enige echte speciaalzaak in Nederland of geef telefonisch uw stripwensen door.

Er zijn trouwens ook nog enige exemplaren Strip voor Strip in voorraad bij.

LAMBIEK
Kerkstraat 104
Amsterdam
tel. (020) 67543

KARTOEN
VAN SWIETENSTRAAT 45 – ZOETERWOUDE
BANK: ALGEMENE BANK NEDERLAND-SCHIPHOL
NR. 54.56.12.055
GIRO: 207 82 26

stripantikwariaat, verzendbureau, gespecialiseerd in stripuitgaven

vraag prijslijst nr. 3

meer dan 300 bommeltitels, 70 Suske, 30 Kappie, 30 Eric, 50 Dick Bos, 50 Rob, 30 Olle Kapoen, en natuurlijk Panda, Hollewijn, Tijs Wijs, Sjors, Nero, Bulletje en Bonestaak, Kick Wilstra, Pogo en vele anderen.

prijzen vanaf ƒ 1,—

wij ruilen ook

op maandagavonden van 7 tot 10 uur gelegenheid tot bezoek

p.s. teken nu nog in op de Bommelbibliografie met platen, annotaties en antikwarische prijzen; verschijnt februari

gireer nu ƒ 2,40 (winkelprijs ƒ 2,95)

ULYSSES verkrijgbaar:

Krazy Kat / Loane Sloane / Et on tuera tous les affreux / Saga de Xam / Xiris / Coll. Works of Dick Tracy / Valentina / Little King* / Little Nemo / Peanuts / Pogo / Flash Gordon / Headcomix / Fritz the Cat / Popeye / Incredible Upside Downs / Tarzan / Bicot / Bulletje en Bonestaak vol. 3 + 4 / Phoebe Zeitgeist ned. vert. / Prince Valiant* / Katzenjammer Kids

* Verschijnt binnenkort

Toezending buiten Den Haag geschiedt door storting van boekprijs + ƒ 0,60 (porto) met vermelding van titel(s) op postgiro 1783673 t.n.v.

BOEKHANDEL ULYSSES

Denneweg 69a, Den Haag, Telefoon (070) 113949

NIEUWS VAN DE STRIPMARKT

Kondigde Marten Toonder in het septembernummer de voortzetting van Oer Tompoezen en Bommelpaperbacks al aan - we kunnen er nu iets nauwkeuriger over zijn: in maart zullen namelijk Tom Poes en de drakenburcht (113-140), Tom Poes en het verdwijneiland (141-168) en Tom Poes en de reuzenvogel (169-196) als 4de, 5de en 6de Oer Tom Poes en De achtgever (3050-3117), De Pikkinring (4543-4607) en Bombom de geweldige (5747-5830) als zesde Bommelbundel het licht zien.

In totaal zijn er tot dusver naar schatting 150.000 Oerpoezen en eveneens 150.000 Bommels verkocht. Als het totaal een half miljoen heeft bereikt wordt het tijd voor een feestje op Bommelstein.

Ook het tiende Bruintje Beerboekje is er nu, voor de gelegenheid in een zilverkleurig jasje gestoken. Helaas is alweer afgeweken van het principe, synchroon te lopen met de oude boekjes: Bruintje Beer en kleine Net is ontleend aan de 18de serie, Bruintje Beer raakt zoek aan de 24ste serie en Bruintje Beer's boodschap aan het Kerstmannetje konden we helemaal niet meer terechtbrengen. Vast staat nu wel dat het Britse poppenfilmbedrijf A.P. Films Ltd., dat ons zulke supermarionation produkties opleverde als The Thunderbirds, nu in opdracht van de commerciële TV-programmamaatschappij ATV begonnen is aan een Bruintje Beer-serie in kleur.

Bij Wolters-Noordhoff is verschenen het boekje Hoki en Poki, van Rie Kooyman. Hoki en Poki, twee mannetjes, een dikke en een dunne, vloeien in het begin van het verhaal uit een omgevallen inktpot. In een leuk klein autootje, dat de tekenaar even snel voor ze maakt, gaan ze op pad en ze beleven alle mogelijke avonturen met mensen en dieren. Rie Kooyman verzorgde jarenlang het gelijknamige verhaal in De Volkskrant.

Het bij Wolters verschenen boekje is gestoken in een kleurrijk omslag en kost ƒ 2, 75.

Uitgeverij Callenbach in Nijkerk, bekend van De Soete Suikerbol, brengt nu, eveneens van W.G. van de Hulst, De pruikenmaker en de prins uit, eertijds eveneens als strip bedoeld. Het werkje is zijn ƒ 4, 90 alleszins waard. Opmerkelijk detail: deze zesde druk is op hetzelfde oblong-formaat als de eerste, terwijl alle tussenliggende drukken op "gewoon" formaat waren. En nu maar weer verder snakken naar De Goude Gaper.

De zendingsstrips Helden in het oerwoud en Avontuur in Midden-Afrika uit het begin van de zestiger jaren zijn minder schaars dan sommigen menen. Mejuffrouw J.M.H. Swellengrebel van het Zendingsbureau in Oegstgeest (Leidsestraatweg 11, telefoon 01710/52940) liet ons tenminste weten, dat wie per boekje ƒ 1, 50 + ƒ 0, 60 voor verzendkosten overmaakt op postgiro 6074 op omgaande toezending mag rekenen. Eerstgenoemd werkje gaat over de vijf eerste zendelingen onder de Anca-Indianen en is getekend door C. Elzenga. Het andere bevat tekenwerk van Jan van Wensveen. Een ouder boekje uit de serie Vleugels boven Afrika, schijnt op te zijn.

Van de Athenaeum Analen verscheen tijdens de Boekenmarkt in de RAI een deels hoogst vermakelijke lijst van in het Nieuwscentrum voorradige tijdschriften. Wij citeren: STRIPSCHRIFT/neerlands officiële striporgaan.
Engeland: CYCLOPS/stripmaandblad, uitgegeven door Innocence and Experience. LINUS/tijdschrift met over alle mogelijke stripverhalen. Erg mooi. SNATCH COMICS/door R. Crumb volgetekende vieze voze stripboekjes. Ook andere alternatieve striptekenaars werkten mee.
Italië: LINUS/stripblad, erg leuk, vooral als je de italiaanse taal machtig bent. Frankrijk: CHARLIE/strip- en cartoontijdschrift.

STRIPS BEELDVERHALEN „PANDA"

10% korting voor Stripschapleden

Dagelijks van 12 tot 2 en 4 tot 6 uur
Zaterdags van 10 tot 6 uur

Frederikstraat 151 Den Haag
Telefoon (070) 11 13 75

Suske en Wiske
Tom Poes (ook Tom Poes uit Donald Duck)
Panda
Eric de Noorman
Kapitein Rob
Kuifje-albums
Lombard en Dupuis albums
Grote sortering weekbladen
Knipsels

Stripboetiek SUSKE en WISKE

de eerste in België

alle boeken en strips voor stripliefhebbers

10% korting op vertoon van lidmaatschapskaart van Het Stripschap

DUINSTRAAT 107,
2000 ANTWERPEN
TELEFOON 03/355015

Eindelijk is, begin december, Real Free Press No. 3 van de pers gekomen met "5-jarig jubileumnummertje" van maar liefst 24 pagina's op het formaat 30 x 43 cm. Daarvan zijn er 7 ingeruimd voor Gilbert Shelton, schepper van o.a. The Fabulous Furry Freak Brothers. Voorbeelden van zijn werk worden ingeleid door een in het Nederlands vertaald interview. Maar RFP 3 biedt nog heel wat meer voor z'n twee guldentjes: artikelen over De strip als politiek instrument (zijn we die kop niet al eens méér tegengekomen?!) en ook Waarom censuur op strips? Opnieuw- of moeten we zeggen "nog steeds" - kondigt Danny de Laets International Comic Art Fanclub de verschijning aan van Ridder-romantiek in de Nederlandse strip, kompleet met De dodenridders, door Hans Kresse en De zoon van Aram, door Piet Wijn. Maar eerst moet er geld zijn om de drukker te betalen... Ook RFP's eigen Aap verslaat de witte Knekelgeest (eerste westerse versie van een in de 16de eeuw zeer in trek zijnde Chinese strip) wil maar niet van de grond komen. Alleen al om de sublieme lettering (een lust voor het oog) late geen enkele Stripschriftlezer zich RFP 3 ontgaan. (Besteladres: Runstraat 31, Amsterdam, (020) 233591).

Dat een stripbundel in 4000 exemplaren bij verschijning al bij de uitgever is uitverkocht is opmerkelijk genoeg om hier te signaleren. Het overkwam Peter van Straatens Vader & Zn. Het merendeel van de ruim 50 hierin gereproduceerde afleveringen heeft sedert 1968 in de Parool bladen gestaan. De Parool-uitgeverij is nu een tikkeltje jaloers op uitgever Rob van Gennep en zegt volgens VN: "het was wel degelijk de bedoeling dat wij het zouden uitgeven maar door een misverstand

heeft Peter van Straaten het ons niet aangeboden". Om geld en tijd te besparen stáát in de tweede druk van 5000 exemplaren zelfs niet dat het de tweede druk is. En nu maar afwachten of de Parool-uitgeverij zich ook Brommie en Tommie en Kraaienhove laat afsnoepen - om van andere bundelbare rubrieken maar te zwijgen. Apropos: hoe Van Straaten senior er écht uitziet, ziet u hier.

"Nog even de tanden opeengeklemd en dan verschijnt Tarzan op ons aller beeldbuizen" zo opent Wim Koevoets in De Telegraaf een verhandeling over de recente opleving in het Tarzan-wezen. Op 5500 verkooppunten in Nederland liggen ze te koop: de Tarzanstrips in kleur, uitgegeven door Classics Nederland N.V. Maandelijkse oplage 60.000, momenteel in Zweden gedrukt. Classics-direkteur G. Roord (49): "De Tarzan-stripboeken worden voornamelijk door kinderen gekocht. Of vóór kinderen gekocht. Pa gaat tegen het weekeinde naar een goed gesorteerde tijdschriftenzaak, koopt wat weekbladen en pikt voor Jantje de nieuwste Tarzan mee. Wat hem betreft mag Jantje best strips lezen. En dan bijvoorbeeld Tarzan, aan wie Pa toch wel hele fijne herinneringen heeft."

Bij de op 11 oktober in Antwerpen gehouden gemeenteraadsverkiezingen dong de Kabouterpartij tevergeefs naar een zetel. Een van de propagandamiddelen was een voor 20 Frank te koop aangeboden stripverhaal op tekst van Sieg de Cruys (26) en getekend door Jos de Hert.
Over zes jaar zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen in Antwerpen. Intussen wijdde de VPRO 5 november een documentaire van vijf kwartier aan België, "een fijn land voor striptekenaars, cabaretiers, cineasten en schrijvers die er zélf niet wonen". Hans Keller was de maker van het programma. Hij zegt: "De bekendste Belg is Kuifje. De bekendste Belgische is prinses Paola. Kuifje is een bedenksel en prinses Paola is een Italiaanse. Conclusie: Belgen bestaan niet. Tussen de benen van Kuifje, achter de ruggen van Jansen & Jansen en ergens onder Kapitein Haddock blijkt altijd een streepruimte voor een groenachtige horizon.
Als België bestaat, is het bedacht. Door Hergé onder andere die inderdaad een heel klein stukje van de Belgische identiteit vertegenwoordigt, want dat Kuifje de bekendste van alle Belgen is - dat is een feit waar we niet omheen kunnen."

Lang verwacht, tóch verschenen: de vierde Eric van Wolters, met Het rijk van het midden en Storm over China, voor ƒ 6,80 in de winkel.

Kort na het 4de zijn nu ook het 5de en 6de Ericboekje uitgekomen. Tegenover de geringe omvang staat de lagere prijs van ƒ 3,90. Belangrijke vooruitgang: de nummering is niet meer weggeretoucheerd. Goed zo, Wolters!
En dat zullen we opnieuw kunnen zeggen als straks met voorrang ook de twaalf niet eerder gebundelde Eric-verhalen in de serie worden opgenomen.
Gelijktijdig heeft het stripfonds van Wolters verder maar liefst tien bundels op de markt gegooid, in prijs uiteenlopend van ƒ 1,50 tot ƒ 3,50. Het gaat hier om 4 Rechter Tie-verhalen (2 per boekje), 2 Otto's, 2 x Olle Kapoen, 2 x Holle Pinkel, 1 x Sim en Pans en 1 x Hokie Pokie. Een dergelijke ondoordachte overvoering kan haast niet anders dan averrechts uitpakken, hoezeer wij er ons uiteraard ook over verheugen.

Van Eric gesproken - het berichtje van de heer A.W. Ritman in Stripschrift 23 legden we voor aan redakteur J.E. van Cleef van het Nieuwsblad voor Gorinchem en omstreken. Deze schrijft ons nu: "Met enige verwondering ontdekten wij, dat u blijkbaar beter op de hoogte bent, wat er in ons blad gaat verschijnen dan wijzelf!" Hoe lang men nog met Eric door wil gaan weet geen mens nog. In ieder geval is de verschijningsfrequentie van het blad - om verhoging van de abonnementsprijs te voorkomen - per week van 3 naar 2 teruggebracht.
Als alles meezit begint het 54ste (en destijds nog als laatste in boekvorm verschenen) verhaal op 23 februari 1971, zodat het 55ste op z'n vroegst 3 september van start gaat. En dat is heel wat later dan medio januari.. En als we de rekensom nog even mogen voortzetten: van verhaal 55 tot en met verhaal 60 (de afronding van de geschiedenis over de zeven bronzen paardjes) omvat de strip 527 afleveringen, en van verhaal 61 t/m 66 nog eens 481 stuks. Bij 2 afleveringen per week of 100 per jaar kan het dus tot eind 1981 duren voor het verzamelaarsgeduld beloond wordt..

phf

(de heer Ritman kreeg de gegevens, die hij doorgaf in zijn brief in Stripschrift 23, van het Nieuwsblad voor Gorinchem en omstreken; men heeft hem dus kennelijk in eerste instantie geen juiste informatie verstrekt. Inmiddels heeft hij ons ook van de wijzigingen op de hoogte gebracht.)
Red.

CHARLIE BROWN

Van de eerste vier strip-pockets (Zwarte Beertjes 1409/12) zijn in zes weken tijds niet minder dan 75.000 exemplaren verkocht. Geen wonder dan ook dat Bruna er voor voorjaar 1971 weer vier op stapel heeft staan.

MY DAD SAID THAT SOMEDAY I MIGHT BE ABLE TO RUN FOR PRESIDENT!
REALLY, CHARLIE BROWN? HE CERTAINLY MUST THINK HIGHLY OF YOU..
WELL, I DON'T KNOW..
HE ALSO SAID THAT HE DIDN'T THINK HED VOTE FOR ME!

The Katzenjammer Kids van Joe Musial zijn zojuist als oblongpocket in de klassieke versie uitgekomen. De vierkleurenplaatjes worden weliswaar sterk verkleind weergegeven, maar zijn nog altijd groot genoeg om de Engelse balloonteksten goed te kunnen lezen. Voor ƒ 5,25, gezien bij Lambiek.

Bij St. Kreatie F, Postbus 1426, Groningen verscheen een ca. 100 pagina's tellende underground-strip, geschreven en getekend door Tom S. Hageman. In woord en beeld worden ons de belevenissen van Spillebuik verhaald die 'op een goede dag zijn drukke werkzaamheden onderbreekt en de wereld ingaat'.
Wereld? Werelden! Want achtereenvolgens bezoekt de hoofdpersoon: Saucijtia (waar je alleen vooruit komt door rechtsaf te slaan), Theotra (waar men de enige rechte leer belijdt), Popular (waar Lopers en Zitters strijden), Artis (waar de dieren spreken), Saaiensa (waar men blokjes verwijdert), Orgaskamera (waar men plogressief is), Valstriet (waar munt geslagen wordt uit de bevolking), Guernika (waar wit wit is, en zwart zwart) en tenslotte Utopia (een onbeschrijflijke wereld). De wijze waarop Tom Hageman het medium strip aanwendt om zijn boodschap over te brengen, maakt dit album tot een van de meest opmerkelijke uitgaven van de Nederlandse underground-pers.

ON N'ATTENDAIT PLUS QUE VOUS, SIGNOR CALABRESI ! VOILA MAINTENANT QUE VAN GENNEP REBOIT A CES FOUTUS SITUATIONNISTES !
PAR LA FENETRE !

Dit is één van de 18 plaatjes uit de strip waarmee uitgeverij Van Gennep, Nes 128, Amsterdam, het verschijnen aankondigt van een komplete herdruk van het Franse revolutionaire tijdschrift Internationale Situationniste. In de strip worden de beweegredenen tot de uitgave alsmede de verkoopadressen in Europa en Amerika op spitse wijze gecommuniceerd. Voor de revolutionairen onder onze lezers: de herdruk van nr. 1 t/m 12 (juni '58 - september '69) telt 688 pagina's en kost ƒ 23, -.

Li'l Abner doorgelicht.

Dr. Arthur Asa Berger (37) is enige jaren geleden aan de Universiteit van Minnesota afgestudeerd op Al Capps klassiek geworden strip Li'l Abner. Zijn these is nu in boekvorm verschenen bij Twayne in New York (31 Union Square West) en is in ons land voor ƒ 23, - te bestellen. Wie het echter eerst wil inzien kan daarvoor terecht bij het stripdocumentatiecentrum in de Amsterdamse universiteitsbibliotheek.

Om de kultuur-van-de-gewone-man te kunnen behandelen heeft Berger heel wat wetenschappen te hulp moeten roepen: sociologie, psychologie, literatuurvergelijking, geschiedenis, godsdienst, kunst, wijsbegeerte en estetika. Hij probeert aan te tonen waar de ongelooflijk grote populariteit van Li'l Abner aan te danken is. Doordat hij geruime tijd in Italië heeft gewerkt kan hij interessante verbanden leggen tussen Amerikaanse en Italiaanse strips. Maar ook wie zich alleen voor de satire als Amerikaans verschijnsel interesseert kan uit het boek heel wat opsteken!

Postriptum

In het 22ste nummer van uw (overigens leuke) tijdschrift maakt u melding van de aanvang van het tweede leven van Bruynesteyn's stripheld Appie Happie. Ik maak u erop attent, dat hier sprake moet zijn van een veel verder strekkende wedergeboorte dan u vermeldde, want reeds in 1969 (om precies te zijn, voor het eerst op 17 maart) verscheen Appie onder de naam Chris Crack in de Amersfoortsche Courant. Op vrijdag 31 juli 1970 verdwenen Chris en de Kapitein, kennelijk ontvoerd door de geheime Mexicaanse organisatie de Groene Hand, om op maandag 31 augustus 1970 onder de naam Appie Happie, resp. kolonel B. D. Buitendienst in het Parool weer op te duiken. Ze gaven geen verklaring voor hun afwezigheid.

Chris verscheen tot zijn verdwijning in 13 verhalen, t.w.

1. Ongetiteld, 35 afleveringen; over voetbal.
2. Ongetiteld, 12 afleveringen; over gewichtheffen.
3. Chris Crack en de gehakte bal, 11 afleveringen; over voetbal.
4. Chris Crack en de kwispelstaartende stier, 17 afleveringen; stierenvechten.
5. Chris Crack en de Wimbledondonder, 18 afleveringen; tennis.
6. Chris Crack als tourist, 30 afleveringen, over wielrennen.
7. Chris Crack als Taaie Tijger, 32 afleveringen; over voetbal.
8. Chris Crack en de touwtrekkende Taaie Tijgers, 23 afleveringen; touwtrekken.
9. Chris Crack en het buitenspelgeval, 38 afleveringen; over voetbal.
10. Chris Crack in het Koert Fiets circus, 51 afleveringen; wielrennen.
11. Chris Crack als doorgewinterde elfstedeling, 44 afleveringen; schaatsen.
12. Chris Crack terug van weggeweest, 47 afleveringen; over voetbal.
13. Chris Crack in voetbal op hoog niveau, 60 afleveringen; voetbal.

Volledigheidshalve vermeld ik, dat de voetbalcarrière van Chris begon als toeschouwer, terwijl Appie in de junioren speelde.

J. J. H. de Jong

Hoera, de Geillustreerde Pers heeft weer drie knetterend goede albums uitgegeven: Geheim Agent, Erwin en De Argonautjes; prachtige strips van de bovenste plank. Maar waarom geen nieuwe Lucky Luke Western Circus; in Frankrijk is deze al drie maanden te koop.
Die heruitgaven van Asterix had niet gehoeven; laat de GP liever doorgaan met de serie van Asterix, want Nederland ligt minstens 10 à 12 albums achter. Is dat nodig??
Met Dupuis is dat anders gesteld, die moet weer eens gaan heruitgeven, zoals Surcouf, Red rijder, Kristoffel van Columbus, enz., want de verhalen in de Robbedoes van tegenwoordig zijn niets meer.
Welke uitgever gaat Mandrake uitgeven; in Frankrijk kan dat namelijk wel. Mandrake verschijnt daar elke maand. Moet Nederland nu altijd achterblijven bij zulk soort dingen? Of mogen wij zulke lektuur niet onder ogen krijgen?
Zijn er soms mensen die mij iets over Akim kunnen vertellen, b.v. wie de tekenaar is en waar Akim oorspronkelijk vandaan komt; ik dacht dat Akim van oorsprong een franse of spaanse druk was.

J. B. Dijksman

In Utrechts Nieuwsblad lezen we dat de chef van de kunstredaktie van die krant, Hans van Straten, maandelijks met zijn zoontje om Stripschrift vecht. Mocht daarbij eens een nummer sneuvelen, dan vervangen wij dat graag. Maar het gaat ons wat ver, wanneer rtz. daaruit afleidt dat Stripschrift een typisch familieblad is. En De Nieuwe Linie verwijt ons dat we niet begrijpen dat de taal in Steve Davidsons GUNG HO niet zozeer Engels is als wel de taal van een internationaal publiek. Willem verwijst daarbij naar verminkte en slecht ingetekende Duitse, Franse en Italiaanse versies, terwijl wij nu juist aan bewerking op Feiffer-niveau dachten - zoals dat "een uitstekend blad voor schoolmeesters" betaamt. In de zojuist verschenen Real Free Press 4 staan trouwens hele goeie vertalingen.

phf.

Vrije Pers
Comic House

strips - underground
en politiek

GRONINGEN
TELEFOON (050) 3 31 70

A BOY NAMED CHARLIE BROWN

Aan de tekenfilm A boy named Charlie Brown, die op 17 december 1970 op het Amsterdamse Leidseplein in première gaat, heb ik zin enig getheoretiseer te verbinden. Het lot dat alle strips van wereldklasse beschoren schijnt te zijn is te worden bewerkt tot tekenfilm. Het resultaat laat zich op twee manieren bekijken: door de ogen van iemand die de strip niet kent en door die van wie hem wel kent. Voor de laatste is wat ontspanning zou moeten zijn vaak een bron van ergernis: de filmversie deugt nooit. Een kenmerk van een strip die al wat jaartjes loopt is z'n onaantornbaar gegeven, de herkenning: niet anders dan zo flikkeren Jansen en Jansens, Obelix verzamelt helmen tijdens elk gevecht, Lucky Luke zingt I'am a poor lonesome cowboy. Met dergelijke punten van herkenning denkt elke verfilmer te mogen spotten: Haddock vloekt zoiets als Tonnère de Brest als hij duizend bommen en granaten bedoelt, Smurfen spreken Schtroumpfs, Obelix danst en praat niet als Obelix, Zorrino zingt liedjes en een aantal personen bestaan eenvoudig niet. Men begrijpt ongeveer wat ik bedoel. Maar pas op: alleen de stripgek begrijpt mij en valt erover. Wie de strip niet kent bekijkt waarschijnlijk een amusante film.
De film "A boy named Charlie Brown" nu vormt een uitzondering. Een leuke film voor wie Charlie Brown niet kent, maar ook en dat is merkwaardig leuk voor de Peanuts-fans. Hoewel, soms staat men voor een hindernis. Als Schroeder Beethoven vertolkt, begint zijn piano (de kleinste piano ter wereld) plotseling te groeien. Dat kan natuurlijk niet, zegt de striplezer. Schroeder speelt nu eenmaal op de kleinste piano ter wereld en niet op een grote. Uit. Maar toch, als je even los probeert te komen van die neurose, is de scene wonderlijk prachtig mooi. Schroeder blijft even klein (gelukkig wel), maar zijn stoel en de piano groeien en nemen de prachtigste vormen aan. Kaarsen branden op muziek van Beethoven. Poëzie van beeld en geluid. Ook de scene met het Amerikaanse volkslied is pure lyriek. De stars and stripes visueel en auditief, kleur en muziek, met Snoopy in de houding. Beeldschoon. Snoopy op zijn hok, dromend van zijn heroïsche strijd als oorlogsvlieger in World War I. Snoopy met zijn etensbak op zijn hoofd. Snoopy dansend, precies zoals ik me altijd Snoopy dansend voorstelde. Ongelooflijk eigenlijk. De hele zaal ging plat. De ontroerendste scene, tevens de mooiste, vond ik die waarin Linus en Snoopy in de bus zitten. Linus mist zijn blanket (vertaald door deken, dankzij het protest tegen lakentje en zakdoekje in Stripschrift 0, blz. 14) krijgt duizelingen en valt herhaaldelijk flauw. Wij voelen met hem mee. Een bank daarachter zit, staat, danst Snoopy en

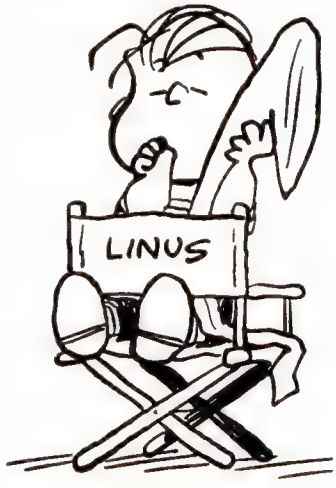

maakt muziek op een hippieachtig mondinstrumentje. Wij hijgen van de lach. Onze emoties zijn kompleet van slag. Het is verschrikkelijk mooi. De titelrolspeler, Charlie Brown, doet ook mee. De film draait weliswaar om hem, maar hij blijft wel de kapstok, de Tom Poes van het gezelschap. Wat irritant is de nadruk die op Charlie's onhandigheid wordt gelegd. Die dient uit de plot (liever: uit situaties, want daaruit bestaat de film) te blijken en niet in een liedje te worden uitgezongen b.v. Toch, juist daarom ook en vooral: naar de film. In het Leidsepleintheater vanaf 17 december.
Goeie grutjes i.p.v. good grief. Even je er overheen zetten. Er zit ook goeie vertaaltaal in.

Cornelis Jan Aarts

RUILBEURS ANNEX TENTOONSTELLING

De zesde nationale stripruilbeurs - op aandrang van talrijke zuiderlingen voor het eerst "in het Zuiden des lands" gehouden - kenmerkte zich door een aanbod dat de vraag verre overtrof. Vooral diezelfde zuiderlingen lieten in Eindhoven die laatste oktoberdag in overwegende mate verstek gaan, zodat sommige westerlingen en noorderlingen zich een tikje verbaasd zijn gaan afvragen, voor wie zij die verre reis eigenlijk hadden gemaakt.

Laten we dus maar even duidelijk de inmiddels gesloten tentoonstelling Stripverhalen in aller herinnering vastleggen. Bijgestaan door stripwijsgeren Danny de Laet voor België en Ton Koninckx voor Nederland had scheikundestudent Lex Huybrechts een weelde aan stripmateriaal naar de Technische Hogeschool gehaald. Ongetwijfeld zal hij hebben ervaren dat overzichtelijk exposeren daarvan een vak-op-zich vormt. Jammer ook, dat de 235 nummers tellende tentoonstellingscatalogus niets iets systematischer was ingedeeld. We zouden er dan graag meer dan een dubbeltje voor hebben over gehad.

Ondanks deze bezwaren viel er voor doorgewinterde stripliefhebbers natuurlijk heel wat te genieten, zoals de in vergetelheid geraakte Handelsbladstrip De wonderlijke reis van Jan Klaassen, of de strips Tarzan en Detective Kommer van Hans G. Kresse.

Ook kon men een aardige indruk krijgen van het striparsenaal dat zich in de Swan-kelders moet bevinden. Wel moesten bezoekers erg op hun quivive zijn om niets over te slaan. Zo merkten velen niet dat de tentoonstelling boven doorging. Als één ding weer eens duidelijk is onderstreept, dan is dat hoe wenselijk het zou zijn wanneer Het Stripschap aan lofwaardige initiatieven als die in Eindhoven een werkgroep ter beschikking zou kunnen stellen die geaccumuleerde exposeer-ervaring aan belanghebbenden doorgeeft. Die hoeven dan niet allemaal over dezelfde obstakels te struikelen. Overigens kon in Eindhoven verheugd worden geconstateerd dat Stripschrift er in oktober niet minder dan 94 abonnees bij heeft gekregen, waarvan èlf van één lid!!!

Het stripdocumentatiecentrum in Amsterdam zal na 1 januari regelmatig (zij het nog niet vàák...) bezoekers te woord kunnen staan. En de ruilbeurs werd afgerond met de première van de eerste Stripschapfilm, die sedertdien overigens al 9x is verhuurd!

LEUTER LUSSIES

Aan zijn vele eigenschappen voegt drs. Heinz Polzer (51) die van stripschrijver toe: aan striptijdschrift PEP valt de eer te beurt, een stripverhaal te kunnen publiceren waarvoor Polzer de teksten leverde. Ook Donald Duck schijnt overigens van zijn talent gebruik te maken.

STRIPSHOW IN LONDEN

In het Institute of Contemporary Arts in Londen zal van 31 december 1970 tot 14 februari 1971 een grote striptentoonstelling worden gehouden. Deze zal uit twee gedeelten bestaan: het materiaal dat de Akademie der Kunsten dan een jaar tevoren in Berlijn liet zien, alsook ter plaatse bijeen te brengen materiaal waarin het accent uiteraard op de strip van eigen bodem komt te liggen. Er komt geen katalogus. Wèl hoopt het instituut na afloop van de tentoonstelling een boek over dit onderwerp het licht te doen zien.

In De Tijd treft men regelmatig vijf strips aan: Bruintje Beer, Peanuts alias de Lieverdjes, Tom Poes, Asterix en The Wizard of Id alias de Tovenaar van Fop. Tenslotte ontdekte de Britse krantenmagnaat Lord Beaverbrook (o.m. eigenaar van de Daily Express waar Rupert alias Bruintje Beer nu al een halve eeuw in prijkt) al dat de strip een zeer gewichtige funktie vervult uit een oogpunt van lezersbinding. Dit alles ware hier niet vermeld, had niet De Tijd op 31 oktober onder de kop Strip en krant horen bij elkaar een bijzonder goed gedocumenteerde en uitgebreide karakterschets gepubliceerd van de-vijf-in-De-Tijd. Een goed idee, goed uitgewerkt dat andere dagbladen hierbij ter navolging wordt voorgelegd.

GEEF 'M VAN JETJE

Voor het eerst sedert lang heeft het ministerie van CRM weer eens een Nederlandse tekenfilm ten doop gehouden: het verhaal van kleine yoghurt en grote toeter. Scenario, animatie, produktie en regie zijn van Paul Driessen (30) die ook een stripverhaal op stapel heeft staan. De film duurt 6 minuten en kan bij de RVD worden aangevraagd.

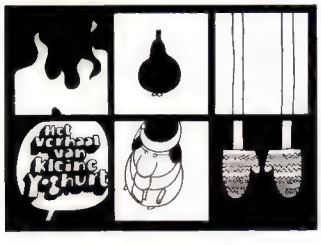

WOLINSKI IN DE GROENE

Een voorbeeld van Wolinski's tekenstijl heeft in Stripschrift 22 gestaan. Jacqueline Wesselius is een praatje met hem gaan maken. Wij ontlenen daaraan dat het succes van Wolinski grotendeels te danken is aan de politieke tekeningen die hij in mei 1968 maakte. Nu maakt hij ook reclametekeningen wat sommigen hem kwalijk nemen. Wolinski: "Soms werk ik voor mensen die het niet waard zijn. Tenslotte heb ik een gezin en dezelfde problemen als iedereen". Wie het hele interview wil lezen, kijke in De Groene Amsterdammer van 14 november.

MET DANK

Dinsdagavond 3 november heeft ex-Stripschap-penningmeester Henk Mondria in de televisierubriek Kunstsignalering een en ander verteld over zijn Tom Poes-curiosa.

Tot slot vestigde hij de aandacht op het bestaan van Stripschrift, naar aanleiding waarvan niet minder dan 200 kijkers een proefnummer hebben aangevraagd! Onze hartelijke dank gaat uit naar de heer Mondria die op deze manier zijn steen bijdroeg tot het behoud van ons blad. Zoals men weet drijft de heer Mondria het stripverzendhuis Kartoen.

WINNIE-THE-POOH

Winnie-the-Pooh is zo'n oneigenlijke strip die zijn populariteit gelijkelijk dankt aan Alexander Milnes tekst en Kip Shepards illustraties. In november bracht de inmiddels 91-jarige tekenaar weer eens een paar dagen door in Amsterdam, waar hij Parool-journaliste Hanneke Meerum Terwogt vertelde dat niet minder dan 30.000 Londenaren in het Victoria- en Albert Museum waren komen kijken naar zijn oorspronkelijke Pooh-tekeningen. Verleden jaar kocht ex-president Johnson van de V.S. via Sotheby enige daarvan voor "tienduizenden" guldens. Tot besluit van het gesprek tekende Shepard Pooh met een pot honing onder de arm en zijn beste vriend Piglet (Knorretje) ernaast. Pooh komt er wat ouder uit dan toen Shepard hem vijftig jaar geleden voor het eerst tekende...

SJORS ENQUETE

Bij Sjors nummer 47 troffen de lezers van dat jeugdtijdschrift een vel aan met twintig geperforeerde sluitzegels, gewijd aan de stripfiguren die erin optreden. In diezelfde aflevering bevond zich een stembiljet waarmee de Sjorslezers blijk konden geven van hun voorkeur voor twee van negen stripseries. We zijn benieuwd, wat er straks met de laagst genoteerde gaat gebeuren.

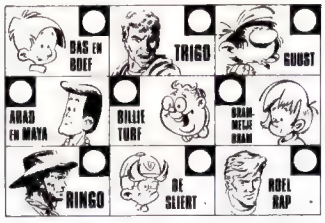

Bij Galerie Delta van Hans Sonnenberg in Rotterdam hing sedert 1 november het negen meter lange stripschilderij Asterix en de gehangene van de Belg Goemaere. We hadden het schilderij hier graag voor u gereproduceerd.

Wordt vervolgd

Zo heet de overzichttentoonstelling van "de" 18 Nederlandse striptekenaars-van-de-laatste-driejaar die van 15 februari tot eind maart in het onlangs geopende Lijnbaancentrum in Rotterdam wordt gehouden. Belangstellenden hebben iedere dag van 11 tot 17 uur vrij entree, en 's vrijdags ook tot 21 uur. Alsof dit alles niet genoeg is, verschijnt er een uitgebreid documentatieboek van ongeveer een tientje dat aan iedere tekenaar acht pagina's wijdt, en een affiche waar Fred Julsing al hun figuren in verwerkt. Stellig kan initiatiefnemer Huib van Opstal straks met bijzonder veel voldoening terugzien op de resultaten van zijn inspanning.

STRIPFILM

Met het beschikbaar stellen van een eigen film waar bekende stripfiguren als Tom Poes, Ollie B. Bommel, Asterix en Kuifje in optreden, waarin men striptekenaars aan het werk ziet en die verder journaalopnamen toont van strip-evenementen, blijkt het bestuur in een behoefte te hebben voorzien. Tot dusver is de film 7x verhuurd. Graag herinneren wij u aan de mogelijkheid, de film als onderdeel van een plaatselijke aktiviteit te gebruiken. Aanvragen naar adj. secr. K. Helderman, Zocherstraat 60, Amsterdam. Leden betalen per dag ƒ 12,50, anderen ƒ 17,50. Aan uitbreiding van de filmotheek wordt hard gewerkt.

Voor het eerst zullen de Kinderpostzegels niet worden ontworpen door professionals, maar door leerlingen van kunstnijverheidsscholen, vrije adacemies en grafische scholen - een uitgezochte gelegenheid voor dezulken onder onze lezers om ervoor te zorgen dat de jury straks een aanzienlijk contingent ontwerpen voor stripzegels te beoordelen krijgt. Voor de prijsvraagvoorwaarden wende men zich tot de Dienst voor esthetische vormgeving, Bazarstraat 24, Den Haag.

"PANDA" en de abonnees-werving

In het septembernummer berichtten wij al over de opening van het Haagse stripantikwariaat PANDA van Stripschaplid H.J. Matla. Intussen heeft zijn winkel zich ontwikkeld tot een trefpunt van waaruit de werving van nieuwe abonnées op Stripschrift in de Haagse agglomeratie met grote vindingrijkheid wordt gestimuleerd. Alle reden, dachten wij zo, om eens te laten zie hoe het er bij Panda uitziet als Matla even zit uit te blazen van het werven.

'Wellicht heeft KUNSTRIP weinig te maken met strip, is het alleen maar een trip in de kunst' schrijft ons G.J. v.d. Hoek, hoofd Educatieve Dienst van het (Amsterdamse) Rijksmuseum. En inderdaad, de eerste aflevering van zijn huisorgaan heeft met strips niets van doen. Maar uit de keuze van de onderwerpen en de ongedwongen stijl van schrijven blijkt wèl dat het museum met zijn tijd meegaat. Het zou ons dan ook niet verbazen als een volgende 'Kunstrip' gewijd zou blijken te zijn aan Hans Holbeins vermaarde Totentanz-strip!

Begin van dit jaar bracht de Staatsdrukkerij, onder de titel Legioen van 'Linke' Lom en onopgemerkt voor niet-Hagenezen, een stripboekje van Jan Kruse in omloop dat de aandacht van Haagse jongeren wilde vestigen op de mogelijkheid om daar in de geheimen van het vak te worden ingewijd. Hoewel de inhoud helaas te gebonden was om een niet-belanghebbende te boeien, verdient de tekenstijl alle respekt. In samenwerking met een bekwaam scenarist zou Kruse Feiffer naar de kroon kunnen steken.

mededelingen

STRIPSCHAP

Binnen het bestuur hebben zich enige mutaties voorgedaan: Rob Richard heeft wegens tijdgebrek al zijn Stripschaptaken moeten neerleggen, terwijl Jack Bosch uit Haarlem zich bereid heeft verklaard, enige daarvan over te nemen. Bijgevolg ziet het bestuur er nu voorlopig als volgt uit:

P. Hans Frankfurther, voorzitter
Jack Bosch, wnd. secretaris
Cor Nijmeijer, penningmeester
Kees Helderman

Voor het bedanken van Rob Richard en Kees Rogge zal tijdens de voorjaarsvergadering alle gelegenheid bestaan. In afwachting van een "definitief" adres blijft het secretariaat als vanouds bereikbaar via Van Tuyllweg 79, Amsterdam. Uw kritische noten en konstruktieve suggesties blijven daar even welkom als steeds!

LIDMAATSCHAP: ƒ 18, -- per kalenderjaar.

Als lid ontvangt u naast Stripschrift een stripmaatschapskaart, die u toegang verleent tot Stripschapsbijeenkomsten, verder een adressenlijst van leden en mededelingen betreffende Stripschapsaktiviteiten. Beeindiging lidmaatschap uiterlijk 15 december.

OUDE NUMMERS STRIPSCHRIFT: nog verkrijgbaar de nummers 3 en 7, te bestellen à ƒ 2, 25 bij de penningmeester van Het Stripschap; en alle nummers vanaf 8/9, tegen dezelfde prijs te bestellen bij Drukkerij Levisson, Rijswijk (ZH), giro 15412.

TOM POES DISCOBOEK: voor leden gereduceerde prijs van ƒ 8, 50.

STRIPPLAKBOEKJES: formaat 15 x 30 cm, 64 pagina's, vijf voor ƒ 3, -, alleen voor leden.

Nieuwe aanbiedingen zijn in voorbereiding.

Betalingen op giro 1513000 t.n.v. de penningmeester van Het Stripschap, Eeldersingel 2, Groningen.

Alfabetisch register

Van verschillende kanten is de wens uitgesproken, over een alfabetisch register op alle tot dusver verschenen Stripschriften (0 t/m 24) te kunnen beschikken. In verband hiermee richt Het Stripschap hierdoor een oproep tot

1. een lezer die alle afleveringen bezit en bereid is, dat register samen te stellen, om zich met het bestuur in verbinding te stellen, alvorens aan het werk te gaan.
2. alle lezers die straks ƒ 1, - over hebben voor franko toezending van een exemplaar van dat register, om zich per briefkaart aan het bestuur bekend te maken.

LIJM VOOR DE PLAKBOEKJES

Het is erg belangrijk een goede lijmsoort te gebruiken voor het inplakken van uw stripknipsels in de plakboekjes van Het Stripschap.
Een aanradertje daarom van onze kant: Lero-lijm, verkrijgbaar bij de kantoorboekhandel. Deze lijm is er in kleine en grote potjes en tubes; de prijs varieert van ƒ 1, 40 tot ƒ 2, 10.

VOORTBESTAAN STRIPSCHRIFT

Nadat kortgeleden de noodklok moest worden geluid kan nu met gepaste vreugde worden gemeld, dat het beroep op de lezers niet tevergeefs is geweest: dagelijks melden zich nieuwe abonnees. Als die stroom nog even aanhoudt, is Stripschrift uit de gevarenzône. Op een voortzetting van de uitgave kan in ieder geval worden gerekend, waarbij het streven erop blijft gericht, evenals voorheen, stipt op de eerste van de maand in de bus te glijden.

BEST VERKOCHTE

Ook in oktober sierden twee stripbundels de lijst van de tien best verkochte boeken in Nederland: Toonders Maaltijd met een vijfde plaats, en de Plant-aardigheden met een tiende. Langzamerhand moet "iedereen" die aardige plantenstrip nu toch wel hebben?!

BESTUURSMEDEDELINGEN

Reeds thans kan worden meegedeeld dat op zaterdag 17 april a.s. in Amsterdam, onder de naam STRIP 71, de derde dag van het beeldverhaal zal worden gehouden. Dit evenement is uitsluitend toegankelijk voor leden van Het Stripschap. Nader nieuws volgt!

ruilrubriek

Iedereen die Stripschrift leest, kan adverteren in de ruilrubriek!

Eén advertentie kost voor de leden van Het Stripschap ƒ 2, 75, voor nietleden ƒ 4, 00.
Maak het juiste bedrag over op giro 15412 t.n.v. Drukkerij Levisson, De Bruyn Kopsstraat 10 in Rijswijk (ZH) en schrijf de tekst van de advertentie op de achterkant van de girokaart. De advertentie mag - inclusief naam, adres en telefoonnummer - niet meer dan 40 woorden bevatten.

Gevraagd (koop of ruil):

Sjors: oude jaargangen Banner - Piët; Gijsje Gochem; Rip Kirby (ook knipsels); Heroic Albums; oude jaargangen Robbedoes, Pampus Piraat, e.a.

Aangeboden:

Eric's (Vlaams); Panda 1e 12 verhalen; Donald Duck, Micky eerste jaargangen; Tom Poes Weekblad + oude boekjes

H. Weyn
Tarwekamp 95, Den Haag
tel. (070) 833956

In ruil gevraagd:

Buck Danny: Tarawa de bloedige atol, vliegtuigen zonder piloten, en verdere zeldzame titels.

tel. 33170, Groningen (050)

Aangeboden:

Tom Poes "Het vibreerputje"(boekje)

bod naar:

Fred Ortmans
Graafseweg 135, Nijmegen

Aangeboden: (ruil of koop)

Tom Poes: boekjes 7, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 19, 21, 66;
knipsels: 37, 39, 46, 51, 63, 64, 79, 105, 106, 109, 113, 118.
Verhalen uit Revue, Wereldkroniek, KZV, Tom Poes weekblad.

Henk Flier
Ruysdaelkade 85, Amsterdam
tel. (020) 760659

Te koop gevraagd:

Suske en Wiske: Rikki en Wiske, Witte Uil, Bokkerijders, Blauwe reeks, behalve Tartaarse helm en Geheim der Gladiatoren.

W. Gret
1e Middellandstraat 123a, Rotterdam
tel. (010) 259398

Aangeboden:

Te veel om op te noemen.

Gevraagd:

Knipsels van Eric de Noorman en Suske en Wiske; Tom Poes-weekblad; eerste twee Robbedoes-boeken; grappen van Lambik; en ander werk van Vandersteen.

H. J. Matla
Frederikstraat 151, Den Haag
tel. (070) 111375

Aangeboden koop of ruil:

Heer Bommel knipsel 7 t/m 12, 14 t/m 22, D1, D29, D31, D57

Gevraagd:

Bommel; Suske en Wiske

D. J. ter Haar
Zomerweg 89, Noordbergum

Te koop gevraagd:

Donald Duck: 1952: 1-3-9-10; 1953: 1-2-3-8-9-11-12-13-14-16-17-19-20-37-51-52
Dick Bos: "Dick Bos in actie" of "De Raaf".
Ook incomplete verhalen of kopieën zijn welkom.

R. J. Stechwey
Talmastraat 2, Gouda

Aangeboden:

Tom Poes-vertellingen voor kinderen (beschadigd); Tom Poes en de Pierrace; Panda en de meester-gemaskerde; Kappie en de automatische stuurman: Mickey-Magazine 417-418; Flip en Flap (beschadigd).

Ineke Zijlmans
Benghardt v.d. Bergstraat 65, Nijmegen

Gevraagd:

Goede kopieën van Huid van de Beer en Schaduw der Steppen van Eric de Noorman

Aangeboden:

bijvoorbeeld originele oude Waalse Eric (Chute d'Anlantis) en originele oude Tom Poes.

Ben bereid zelf te kopiëren.

A. W. Ritman
Br. Ingenhoeslaan 204, Voorburg
tel. (070) 864932

Te koop gevraagd:

Eric ned. delen 2 en 4; weekblad Kuifje 5e, 6e en 7e jaargang, 200 gulden per jaargang, desgewenst meer.

Evert van der Spek
Postbus 307, Oranjestad
Aruba, Ned. Antillen

Sjors gevraagd:

De Humorist van de Week (1930-1936); Sjors (1936-1951); Rebellenclub (1951-1954); Sjors van de Rebellenclub (1954).

Aangeboden:

Sjors (1955-1970); Donald Duck (1962-1970); Pep (1962-1970); Hitweek (1965-1969); Aloha (1969-1970).

C. J. Aarts
Singel 500, Amsterdam

Aangeboden koop/ruil

Alle Eric-boekjes; Kapitein Rob;Tom Poes en diversen.

R. Richard
Van Tuyl van Serooskerkenweg 79, Amsterdam
tel. tot 12.30 uur (020) 213213 toestel 3121

Tijdschriften te koop of te ruil gevraagd:

Arend, Bommelbode, Cartoonder, Doe Mee, De Humorist van de Week, Ketelbinkie Krant, De Knape, Kris Kras, Mandril, Metro, Mickey, Pum Pum, Rebellenclub, Rob's Vrienden, Sjors, Sprint, Stripfilm, Tom Poes Weekblad, Wonderland.

Aanbiedingen aan:

C. J. Aarts
Singel 500, Amsterdam

Gevraagd (te koop of te ruil)

Amerikaanse strips, liefst onvertaald.

Aangeboden:

T. P. Kniphoed; Hollewijn: flutters/horrocraat; Kick Wilstra 1-13

Te koop aangeboden:

Tom Poes en de achtgever, in goede staat (is duur)

Jos Sterenborg
Nieuwe Plantage 24, Delft

Aangeboden:

Heel veel Donald Ducks, vanaf 1952, met of zonder Tom Poes. Zeer schappelijke prijs.

Briefkaartje met uw gevraagde nummers, waarna mijn prijs, naar:

G. P. Koopman
Gruttostraat 63, Wormer

Te koop of te ruil tegen Hollewijn:

Tom Poes: knipsels na 1947, boekjes; Panda: knipsels vanaf verhaal 70, boekjes; Tekko Taks: boekjes; Bulletje en Bonestaak: 18 deeltjes (1e druk); Flipje: 46 deeltjes; Arman en Ilva: knipsels; Brammetje Fok: kompleet.

R. R. Bruyn
Parsifalstraat 13, Den Haag
tel. (070) 685562

Ik mis Jong Indië, Jan Pierewiet: 1, 4 e.v. Rotman: luchtreis, pimpelmans auto, Eric Vlaams: 30 e.v. Fokkie kandelaar: 1. Flipje 24 t/m 29, 31, 33, 45, 47 e.v. Rikki: geheimzinnige lading. Pinkie Pienter: div. Tom Poes: Blader Mee, vliegende Kalief, Piloot Storm: 5, 7 e.v. Dikke Dorus: div. Jopie Slim: div. Ille Pinoc: div. Crack, Pimpernel, Wels, Brand, Morton, Dick Bos 27 (Soho).

Wat zoekt U?

P. Hans Frankfurther, Sloterweg 1212, Amsterdam, tel. (020) 152080.

NU EENS EVEN EEN ANDER ADVERTENTIETJE

Je hebt al zolang langs willen komen, doe het nu eens!

Als speciale stripstunt t/m 31 december 10% korting
Bovendien bij besteding van *f* 7,50 één strip (geen antieke) gratis
Helft van de treinreis naar Rotterdam wordt ook vergoed bij aankoop die redelijk overeenstemt met mijn winst; eerlijk is toch eerlijk
De prijzen van alle antieke strips kelderen nog steeds
Waar wacht je nu nog op?
Verder momenteel over de 150 verschillende Tom Poes-titels aanwezig
Titellijst is in voorbereiding
Underground van jaren terug hebben we ook nog

BOEKHANDEL DE KOFF

Goudserijweg 188a - Rotterdam - Telefoon (010) 11 92 85

DE BESTE STRIPS ALTIJD IN VOORRAAD BIJ BOEKHANDEL

ILA

EN

STATIONSBOEKHANDEL

bruna

DUS IN MEER DAN 100 FILIALEN VAN BRUNA N.V. IN NEDERLAND

een stripverhaal op 6 affiches
winkelprijs *f* 2,—
stripschriftprijs *f* 1,—

vier stripverhalen uit stripschrift, nu samen in een stripalbum van 150 pagina's: *f* 3.90

Bestellingen door storting op giro 1831772 of bij KNIPPENBERGS UITGEVERIJ, Livingstonelaan 338, Utrecht, per brief met bijsluiting postzegels voor het bestelde bedrag.

stripschrift

NR 24

PRIJS FL 2,25/35 F

RENDEZ-VOUS IN JAMAICA

Dit is het gevangenkamp Kuska, ergens in Oost-Europa, waar honderden dwangarbeiders zware arbeid verrichten. Vlak bij het kamp ligt een steengroeve. De stenen worden gebruik voor havenwerken en moeten om op de plaats van bestemming te komen per trein worden vervoerd over een afstand van circa 250 kilometer naar de rivier Baloe, van waar het transport per schip verder gaat naar de Zwarte Zee. De bewaking in dit kamp is zo streng dat het vrijwel geen enkele gevangene in de loop der jaren is gelukt te ontsnappen. Twee mannen, die hier al meer dan een jaar zijn en nog een lange straftijd voor de boeg hebben, menen echter een plan te hebben uitgewerkt dat kan slagen.

De ene is Serge Radeski, de andere Boris Diromof. Serge is getrouwd met Maria Loedwina, die zich veilig en wel in het buitenland bevindt.

In beginsel is het ontsnappingsplan heel eenvoudig: ze zullen met de stenentrein het kamp verlaten. Maar elk transport wordt streng gecontroleerd en het is dus zaak dat ze zich goed kunnen verbergen. In het diepste geheim hebben ze van houten stammen een soort bank gemaakt, waaronder ze kunnen gaan liggen. Die moet natuurlijk wel heel stevig zijn, want daarboven komen de stenen. En erg veel ruimte zullen ze tijdens de reis niet hebben, maar dat ongemak nemen ze voor lief ... Op de dag, waarop ze het zullen wagen, halen ze de banken te voorschijn en gooien die in de stortkoker, die boven een der wagons staat. Alles moet snel gebeuren. Serge Radeski verbergt zich onmiddellijk in deze geïmproviseerde schuilplaats. Boris zal zich straks bij hem voegen ... als tenminste alles volgens plan verloopt!

DE trein wordt streng bewaakt en langs de lijn staan op geregelde afstanden zwaar bewapende posten. Het is Diromofs taak de wacht te melden, dat de laatste wagon geladen is en dat de trein gereed is voor vertrek. De gevangenen moeten zich nu allen verwijderen, waarna de trein nogmaals nauwkeurig wordt gecontroleerd. Pas dan, na ongeveer een kwartier, wordt het vertreksignaal gegeven. Liggende in zijn schuilplaats hoort Serge het fluitje van de man, die de machinist het signaal geeft te vertrekken. Dan zet de trein zich bonkend en stotend in beweging. De lange reis is begonnen, de reis naar de vrijheid .... Serge weet, dat Boris niet is teruggegaan naar het kamp, maar dat hij zich vlak bij de laatste wachtpost verborgen houdt en dat hij zal proberen daar op de nog langzaam rijdende trein te springen.

BORIS moet nu wel een groot risico nemen, want hij moet op de laatste wagon klimmen, terwijl de trein nog niet uit het gezicht van het kamp is. En hij heeft nog pech ook, want even voorbij de plaats, waar altijd de laatste wacht stond, staat nu zowaar nòg een soldaat. En die ziet de vluchteling! De soldaat heeft gelukkig zijn geweer niet -hietklaar en bovendien roept hij iets, waardoor Boris' aandacht wordt getrokken. Die is juist bezig op de stenen te klimmen, wanneer hij, zich omdraaiend, ziet welk gevaar hem bedreigt. Hij bedenkt zich geen moment, grijpt een zware steen en slingert die in de richting van de soldaat. Meer geluk dan wijsheid: de steen treft de soldaat tegen zijn slaap, de man wankelt en valt bewusteloos neer. De trein rijdt verder en geleidelijk neemt de snelheid toe.

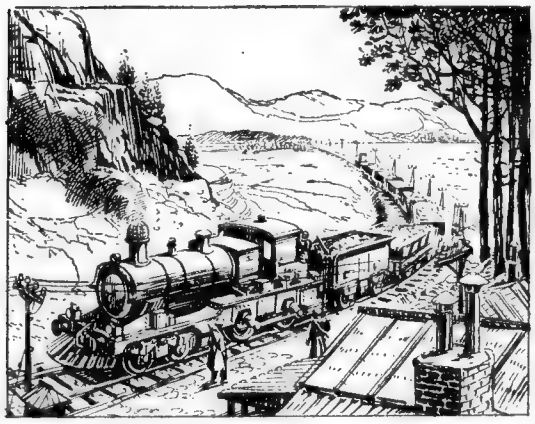

BIJ het eerste station voorbij het kamp wordt de trein opgehouden. De ontsnapping van twee gevangenen is nu gemeld en de trein wordt nauwkeurig onderzocht. Serge en Boris horen, liggende in hun schuilplaats, de bevelen die buiten worden geschreeuwd, ze horen, dat soldaten op de wagons klimmen en ze houden zich doodstil. Maar wie houdt er nu rekening mee, dat twee gevangenen zich onder de stenen verborgen houden? Dat lijkt immers onmogelijk .... Trouwens, de commandant van de groep militairen, die de trein doorzoeken, komt ook tot de conclusie, dat het geen zin heeft de trein nog langer op te houden. Het is duidelijk, dat de twee ontsnapten een tijd zijn meegereden en dat zij daarna van de rijdende trein zijn gesprongen om zich in de bossen schuil te houden. De reis gaat verder. Serge en Boris herademen. Als nu Katjenka Sarinova, de vriendin van Boris, maar op tijd is ....

DE trein nadert nu een brug en moet hier langzaam rijden. Serge en Boris zijn uit hun schuilplaats gekropen en houden zich zo goed mogelijk schuil achter de steenhoop op de wagon. Kijk, daar loopt een weg. En ja, daar nadert ook een boerenkar met een driespan er voor. Er zit een vrouw op de bok.... Zou het werkelijk Katjenka zijn? Ja, dat is het afgesproken teken: de zweep is voorzien van een lang oranje lint! Nu komt de brug in zicht en de trein minder vaart. Het meest kritieke moment van de vlucht breekt nu aan. Boris en Serge ontdoen zich van hun zware bovenkleding en staan dan gereed voor de sprong. De boerenwagen is uit het gezicht verdwenen, maar ze weten dat Katjenka even verderop, in een bocht van de weg, op hen wacht.

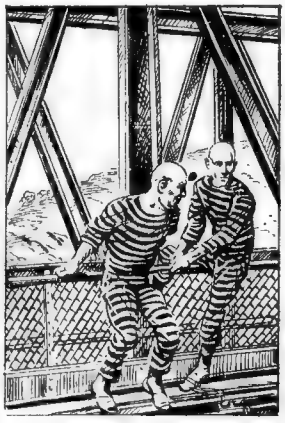

JA, Katjenka heeft de wagen tot stilstand gebracht en wacht nu vol spanning op de dingen, die nu zullen gebeuren. Zou het Boris en Serge gelukt zijn te ontkomen met deze trein? Zij hoopt het vurig, maar zij onderschat allerminst de moeilijkheden. In de verte nadert de trein de brug. Ja, alles klopt tot dusver. Gelukkig is er weinig verkeer op de weg en trouwens, een boerenkar met een vrouw op de bok wekt hier geen wantrouwen.... Boris en Serge, nu alleen nog gekleed in hun kamponderkleding, hebben de sprong van de trein volbracht. De machinist en de bewakers hebben niets kunnen zien, omdat de rook van de lokomotief hun het uitzicht naar achteren belemmert. De mannen klimmen over de leuning van de brug en springen dan in het ijskoude water van de rivier.

DE mannen hoeven maar over een korte afstand te zwemmen, maar veel langer zou het ook niet kunnen, omdat ze bijna bevangen raken door de koude. Het leed is nu echter gauw geleden: ze klimmen tegen de oever op en daar staat Katjenka Sarinova te wachten met handdoeken. En dan gauw de wagen in, waarin dekens liggen en waar Katjenka ook een fles met brandewijn heeft verborgen. Ze spreken niet veel, want nu alles zo goed is gelukt moet de boerenkar niet meer aandacht trekken dan nodig is. Katjenka klimt weer op de bok en de paarden zetten aan. Naar de havenplaats Latesti is het van hier af nog ongeveer twintig kilometer. Van daar moeten ze zien het buitenland te bereiken. Katjenka heeft aan alles gedacht: kleding, valse papieren, enz., en ze weet, dat er nu in de haven van Latesti een schip ligt, waarvan de kapitein bereid is de gevangenen mee te nemen.

ZONDER verder oponthoud bereiken de vluchtelingen Latesti. De twee mannen hebben zich inmiddels in zeemansuniform gestoken en in deze havenstad zullen zij zeker niet opvallen. Katjenka slaagt er in de kar en de paarden te verkopen en kort daarna slentert het drietal schijnbaar vrolijk door de havenwijk. Maar ze kijken goed uit, want menig goed opgezet ontsnappingsplan is op het laatste moment nog mislukt.... Maar er gebeurt niets, de voorbijgangers letten niet eens op de twee mannen met dat meisje tussen zich in. Overal staan wel politieagenten en douaneambtenaren, maar niemand vraagt naar hun papieren. Daar ligt het schip, waarmee de twee mannen de reis zullen voortzetten, samen met Katjenka, want die moet nu ook definitief verdwijnen. Onopgemerkt komen ze aan boord.

AAN boord komen de vluchtelingen weer helemaal op hun verhaal. Het schip heeft een Italiaanse haven als bestemming en dat komt helemaal goed uit, want Serge Radeski, die niet onbemiddeld is geweest, heeft aan de kust van de Middellandse Zee indertijd een grote villa bezeten. Daar gaan ze heen. Radeski wil bovendien zijn belofte aan Boris waar maken, dat hij hem en Katjenka ruim zal belonen, wanneer de vlucht zou lukken. En die beloning zullen ze krijgen in die villa, waarvan Serge allang niet meer de eigenaar is? Boris en Katjenka vinden dat maar een vreemd verhaal. Radeski houdt echter vol, dat het waar is. De villa staat in deze tijd van het jaar altijd leeg en ze hebben dus alle gelegenheid om een beetje in de tuin te gaan graven.... Wat bedoelt Serge nu? Hij lacht. „Dat weet niemand", zegt hij geheimzinnig, „maar ik heb indertijd in de tuin zeer waardevolle papieren begraven."

MET een bootje varen ze naar de hoog op de rotsen gebouwde villa. Ja, het huis is inderdaad onbewoond. En Serge brengt hen zonder enige aarzeling naar een plek in de tuin, waar zich, verborgen onder een steen van het plaveisel een kleine bergruimte bevindt. En daar ligt de trommel met waardepapieren! „Dat wist ik wel", zegt hij triomfantelijk, „niemand zou er aan denken hier een klein fortuin te gaan zoeken. Met de papieren in deze trommel kan ik een bankrekening openen en nu had ik gedacht dat we maar heel rustig en onopvallend te werk moeten gaan. Zorgen hebben we de eerste tijd niet. Laten we gewoon zeelieden blijven, die een schip zoeken...." Boris zou toch wel precies willen weten hoeveel hij en Katjenka nu van Serge krijgen, maar deze wil dat nog niet zeggen. Over een paar weken zullen ze naar Frankrijk gaan.

BORIS begrijpt niet goed wat Serge in Frankrijk wil doen. Deze legt hem nu uit hoe zij volgens hem het beste kunnen handelen. „Ik heb meer met dit bijltje gehakt", zegt hij, „en ik adviseer jullie naar mij te luisteren. De ervaring heeft mij geleerd dat je spoorloos kunt verdwijnen als je maar een paar keer van naam en woonplaats verandert. Zodra ik wat geld kan opnemen gaan we naar Nice. Daar komen altijd veel vreemdelingen, daar val je niet op, we gaan er in een goed hotel wonen en na een tijdje gaan we allemaal onze eigen weg. Zelf zal ik contact zoeken met mijn vrouw. Ik weet dat ze zich aan boord van een Nederlands jacht bevindt, dat nu in de Griekse wateren vaart. Voor haar heb ik al vast een goed paspoort. Ook jullie kunnen je beter nieuwe papieren aanschaffen." Boris laat weten, dat hij samen met Katjenka plannen heeft om naar Zuid-Amerika te gaan.

INTUSSEN worden er nog steeds pogingen gedaan de twee ontsnapten uit het werkkamp op te sporen. Het spoor is in Latesti doodgelopen, maar wel is de politie te weten gekomen, dat de vluchtelingen hulp hebben gekregen van Katjenka Sarinova, de vriendin van Diromof. Beiden moèten worden teruggevonden, vooral Serge Radeski, die een intelligente spion is. En als het enigszins mogelijk is, moet ook Katjenka teruggebracht worden. Een der bekwaamste speurders, Mordach, krijgt opdracht hen op te sporen. „Begin bij Radeski", zegt zijn chef hem, „hij is getrouwd en zijn vrouw moet zich volgens onze inlichtingen aan boord bevinden van een Nederlands jacht dat ergens in de Griekse wateren moet varen." Serge, Boris en Katjenka staan ondertussen op het punt naar Frankrijk te vertrekken. De eerste schrijft nog een brief aan zijn vrouw, maar hij maakt daarbij gebruik van allerlei potjes en flesjes....

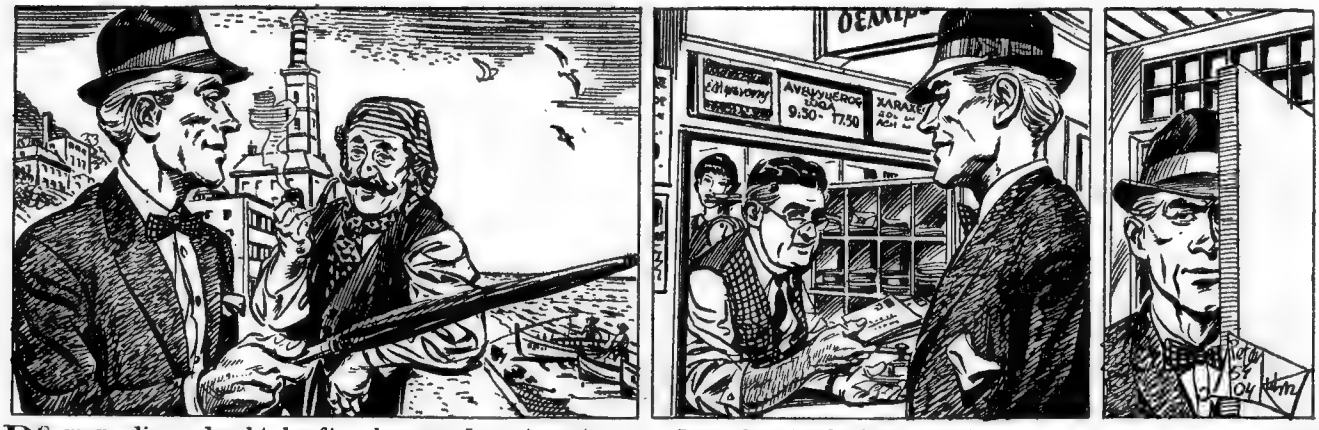

DE man, die opdracht heeft gekregen de ontsnapte gevangenen op te sporen, Mordach, is een goede speurder. Hij gaat systematisch te werk en reist allereerst naar het Griekse havenstadje Salos. Over de verrassende oudheidkundige vondsten, die hier in de buurt zijn gedaan, hebben de kranten zo veel gepubliceerd, dat hij wel weet waar hij moet beginnen. O, iedereen in Salos weet er van. Ja, af en toe komt er wel eens een bemanningslid van dat Nederlandse jacht naar Salos om post te halen en te ravitailleren. Soms komt Alexis, de matroos, soms ook wel eens beide vrouwen, die daar aan boord zijn. Mordach weet voorlopig genoeg. Hij gaat naar het postkantoor en vraagt of er poste restante is voor een zekere mr. Julius. De loketambtenaar kijkt de stapel brieven door, maar schudt zijn hoofd. „Dan kom ik nog wel eens terug", zegt Mordach. Maar hij gaat niet weg, want hij heeft gezien, dat er wèl een brief was voor Maria Loedwina en diè moet hij in handen zien te krijgen. Hij laat zich in het postkantoor insluiten.

WANNEER het postkantoor gesloten is en de duisternis valt komt Mordach uit zijn schuilplaats. Het is voor hem een koud kunstje de kluis te openen, waarin de brieven zijn opgeborgen, die poste restante zijn aangekomen. Ha, daar is de brief aan Maria Loedwina! Voorzichtig maakt Mordach de enveloppe open. Wie is de ondertekenaar? Serge Radeski niet natuurlijk, nee, zó slim is die ook wel. Het is een briefje van „tante Lucia" aan haar „nichtje Maria" en ze schrijft, dat ze binnenkort weer met vakantie naar de Rivièra zal gaan, en wel naar Nice. Mordach weet genoeg, hij plakt de enveloppe weer vakkundig dicht en legt de brief weer op zijn plaats. — Serge, Boris en Katjenka zijn zo juist in Nice aangekomen en hebben hun intrek genomen in hotel „Anglais". Serge is blij, dat hij weer in fatsoenlijke kleren kan rondlopen.

DE vriendschap tussen Serge en Boris is de laatste tijd een beetje bekoeld. Dat komt omdat de laatste meent, dat Serge hem niet genoeg heeft betaald voor zijn hulp bij de ontvluchting. Boris heeft al een flink bedrag gehad, maar hij wil méér en Serge weigert hardnekkig .... Hoe Katjenka tegenover dit alles staat weet Serge niet, maar het lijkt wel, of zij af en toe ook moeilijkheden met Boris heeft. — Mordach is inmiddels in Nice gearriveerd en heeft contact gezocht met de Franse geheime agent Gromin. Deze heeft ontdekt waar het drietal logeert en het lukt hem bovendien een huis te huren aan de achterkant van hotel „Anglais" van waaruit zij de kamer in de gaten kunnen houden waar Radeski logeert. Katjenka woont nu ergens anders en volgens het hotelregister zou ook Boris zijn verhuisd, maar na een paar dagen ontdekt Gromin, dat Boris tòch nog een kamer heeft in „Anglais" en wel vlak naast die van Radeski. Hé, zouden die twee elkaar soms niet vertrouwen? ....

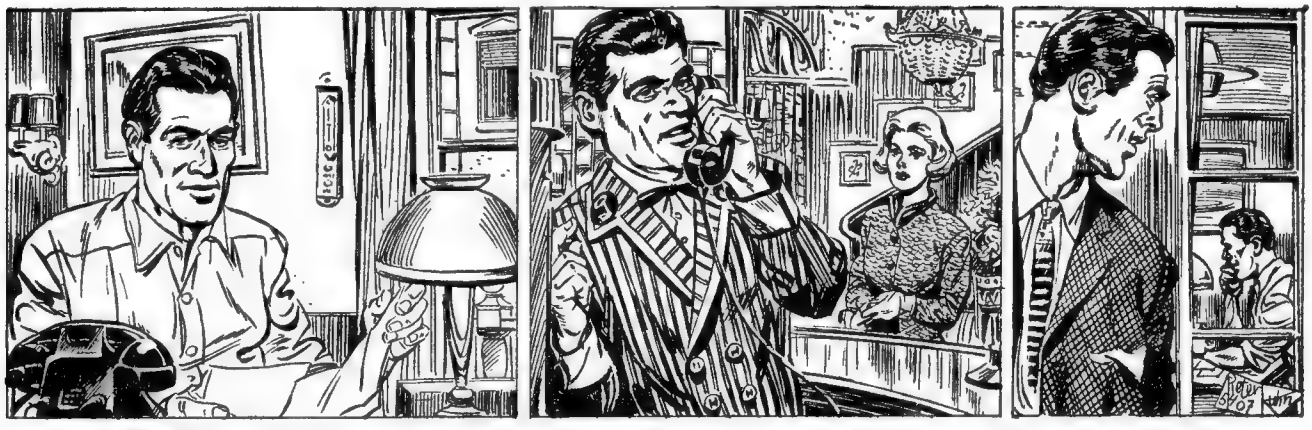

SERGE RADESKI, die er geen idee van heeft, dat Boris de beschikking heeft gekregen over de kamer naast de zijne, heeft van de nieuwe situatie wel zo veel begrepen, dat hij er nu van overtuigd is, dat Katjenka Sarinova veel liever niet meer met Boris meegaat naar Zuid-Amerika. Het meisje heeft genoeg van hem. Serge verwacht haar die middag om alles nog eens te bespreken en bovendien om haar de som te overhandigen, die hij haar heeft toegezegd als beloning voor haar hulp. Ze komt precies op de afgesproken tijd in het hotel aan en de portier meldt de heer Radeski, dat er bezoek voor hem is. Via het geopende raam hoort Boris, die over het balkon is geklommen, Serge telefoneren. Ha, dit is zijn kans om zijn oud-kampgenoot een flink bedrag af te zetten!

MAAR Boris is niet de enige, die het gesprek in de kamer van hotel „Anglais" afluistert: ook Mordach en Gromin zijn op hun post. De laatste heeft een bolhoed met ingebouwde, zeer gevoelige microfoons, waarmee je een gesprek op verre afstand woord voor woord kunt volgen. „Als je 't mij vraagt hebben die drie grote ruzie," zegt Mordach na een tijdje, „dat meisje moet in elk geval niets meer van die andere knaap, Boris, hebben... Luister maar, ze wil niet meer op reis... O, ze zouden naar Zuid-Amerika gaan... Ja, ja, dat had ik al gedacht..." Serge doet zijn best Katjenka gerust te stellen: als zij niet met Boris mee wil, kan ze toch haar eigen gang gaan? Ze is volkomen vrij te doen en te laten wat ze wil. Bovendien heeft ze zijn geld niet nodig, want met Serge's hulp zal ze althans de eerste maanden financieel onafhankelijk kunnen zijn...

SERGE heeft met Katjenka te doen: het meisje zit in een moeilijk parket. „Luister eens," zegt hij, „als je verstandig bent ga je nog vandaag op een n euw adres wonen, zodat Boris je niet direct kan vinden. Ik heb hier je beloning. Je hebt het eerlijk verdiend en je moet het van me aannemen..." Hij overhandigt Katjenka een stapeltje bankbiljetten: 800 Engelse ponden. Op hetzelfde moment vliegt de balkondeur open en Boris staat midden in de kamer. Serge en Katjenka schrikken. „Schurk!" roept Boris tegen Serge, „jij besteelt mij... Je wou mij niet méér betalen, hè, maar Katjenka kan wél geld van je krijgen, nietwaar?" En dan, zich wendend tot het meisje: „En jij dacht mij kwijt te raken, niet? Nou, dat heb je dan mis. Jij gaat met mij mee!" Serge is zijn schrik gauw te boven. Deze wilde knaap zal hij nou toch even moeten temmen!

SERGE meent, dat hij de woeste Boris wel kan kalmeren wanneer hij hem een flink bedrag aanbiedt. „Hier heb je duizend pond," zegt hij, „pak aan, maar dan wil ik je ook nooit meer zien." Boris denkt er niet aan zich zo te laten afschepen. Hij lacht Serge vierkant uit. „Dacht je, dat je er zó gemakkelijk af kwam?" zegt hij spottend, „ik neem pas genoegen met drieduizend pond en geen cent minder. En dit hier beschouw ik als een fooi..." Met die woorden grist hij Katjenka de biljetten uit de hand, die zij zo juist uit handen van Serge heeft gekregen. Ze is te verbouwereerd om te protesteren. Maar Serge Radeski wordt nu razend. Hij vliegt op Boris af en probeert hem neer te slaan. Maar Boris heeft ook boksen geleerd en er ontstaat een hevig gevecht.

ZWIJGEND worstelen de mannen. Katjenka kijkt geheel ontzet toe. Ze kent Boris het beste en weet, dat hij sterk is. Maar Serge is in het boksen toch de meester van Boris en het ziet er naar uit dat de laatste niet lang bestand zal zijn tegen de stoten van Serge. Dan ziet ze, dat Boris een vlijmscherpe dolk heeft getrokken. „Pas op, Serge!" gilt ze, „hij heeft een mes!" Ja, Serge heeft het wapen ook al gezien. De mannen draaien loerend om elkaar heen. Dan stoot Boris toe. Serge slaakt een kreet en valt neer, hevig bloedend. Katjenka kan van schrik geen woord uitbrengen. „Ziezo," zegt Boris, hijgend, maar ogenschijnlijk toch kalm, „die zal ons niet langer meer lastig vallen. En jij hebt zeker wel begrepen, dat je het beste geen ruzie met mij kunt krijgen. Nu ga ik eens kijken hoe rijk deze meneer echt is...."

SNEL onderzoekt Boris de kamer. Het blijkt, dat Serge een kapitaal heeft van 22.000 Engelse ponden! Maar hij vindt nóg iets: twee vliegbiljetten met bestemming Zuid-Amerika. „Aha," roept hij uit, „nou begrijp ik, waarom hij het niet prettig vond, dat wij ook die richting uit zouden gaan. Maar... maar wacht eens... die biljetten staan op naam van Carl Hauptmann en zijn vrouw, mevrouw Hauptmann... Ach ja, die knaap heeft allerlei papieren. Nou, dat reisje gaat niet door. Wel jammer voor mevrouw Hauptmann, ook al ken ik haar niet..." Boris geeft nu Katjenka instructies. Het meisje is zo overstuur, dat ze niet durft te protesteren. Ze moet rustig weg gaan en vanavond bij de aanvang van de dienst vóór de St. Barbarakerk staan. Dan klimt hij zelf weer over het balkon naar zijn eigen kamer.

ENKELE uren later staat Katjenka voor de kerk, wachtend op Boris. Maar die komt niet opdagen. Als ze zich weer eens omdraait, pakt iemand haar opeens bij de pols. Ze kijkt verschrikt om. De man die haar beet heeft kent zij niet. Politie? Ze verbleekt van schrik. „Kom mee," fluistert de ander, „ginds staat mijn auto... het is in uw eigen belang... U wacht hier op Boris Diromof, nietwaar? Die komt niet. Uw vriend is direct na de moord op Serge Radeski verdwenen. Hij heeft zijn hotelrekening betaald en zal nu wel ergens in het buitenland zijn... U merkt, dat ik alles van de moord af weet. De politie zal u ongetwijfeld verdenken, want u bent het laatst op zijn kamer geweest. Wij rijden nu langs uw hotel en halen uw bagage op..." Katjenka vraagt verbijsterd aan de vreemdeling hoe hij dit alles weet als hij toch niét van de politie is. „Wij weten alles," zegt Mordach geheimzinnig.

MORDACH brengt Katjenka naar een even buiten Nice gelegen landhuis. Zij begrijpt nu, dat ze in handen is gevallen van een landgenoot, een agent van de geheime politie, die opdracht had haar, Boris en Serge op te sporen. Ze wordt goed behandeld, maar ze begrijpt wel, dat ze in haar eigen land terecht zal moeten staan voor een zwaar misdrijf. De volgende dag brengt Mordach haar de krant, die vol staat van de moord in een kamer van hotel „Anglais". „Valt het je op, dat Serge Radeski's naam er niet in voorkomt?" zegt Mordach, „ik neem aan, dat Boris al zijn papieren heeft meegenomen. En nog iets: je ziet, dat de portier heeft verklaard, dat Serge kort vóór hij werd vermoord bezoek heeft gehad van een vrouw. Die portier zal je zeker herkennen. Je kunt onmogelijk in Nice blijven. Misschien voel je er iets voor met mij samen te werken om Boris te vinden?"

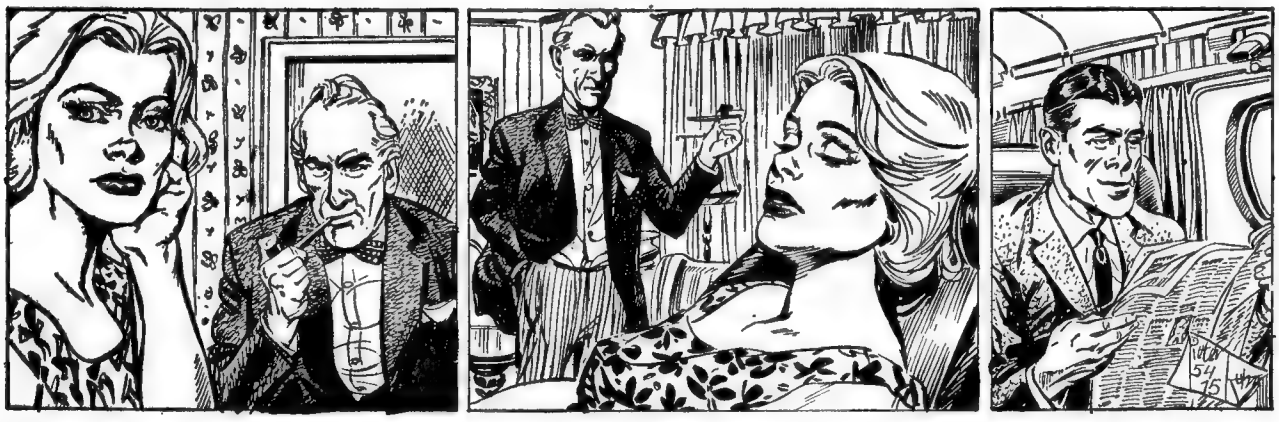

KATJENKA SARINOVA zit in een moeilijke positie. Praktisch is zij overgeleverd aan de macht van Mordach, die de geheime dienst van haar land vertegenwoordigt. Ondanks het feit, dat zij zich nu in Frankrijk bevindt hoeft zij niet aan verzet te denken, omdat dit haar duur zal komen te staan. Trouwens, zou zij zich proberen te redden door te vluchten, dan is de kans zeer groot, dat zij, verdacht van moord, door de Franse politie wordt gearresteerd. Het meest is zij echter geschokt door de houding van Boris Diromof, de man, met wie zij dacht te trouwen en die zij met gevaar voor eigen leven uit het kamp heeft gered. Hij is er nu dus van door gegaan, wetende, dat hij Katjenka in grote moeilijkheden zou brengen... Waar is Boris inmiddels? Hij zit hoog en droog aan boord van een vliegtuig, verdiept in de krant, die uitvoerig melding maakt van een onder nogal geheimzinnige omstandigheden gepleegde moord in Nice!

OP de rede van het eiland Mystonos in de Griekse archipel ligt nog altijd het Nederlandse jacht „Hydros". Jan van den Bos is zo juist naar Salos geweest om de post te halen en hij overhandigt Maria een brief, die uit Nice is verzonden. Zij herkent onmiddellijk het handschrift: dat van Serge! Zou hij zich dan nu in Frankrijk bevinden? Nerveus scheurt zij de enveloppe open. Dan leest zij: „Lieve Maria, wat heerlijk dat je zo'n prettig leven hebt aan boord. Je tante en je nichten zijn erg nieuwsgierig je belevenissen te vernemen. De meisjes hebben een verrassing voor je! We logeren in hotel Anglais in Nice tot eind volgende maand..." Maria begrijpt, dat dit geen echte brief is en dat er vermoedelijk méér in staat dan deze onschuldige zinnetjes. Maar om ook de rest leesbaar te maken moet de brief behandeld worden met azijnzuur. Van Rijn zal haar wel even in zijn laboratorium helpen. Ja hoor, daar komen de aanvankelijk onzichtbare letters al te voorschijn...

SERGE RADESKI schrijft zijn vrouw, dat zij elkaar zullen ontmoeten op het eiland Jamaica. Hij drukt haar op het hart zeer voorzichtig te werk te gaan, omdat zij er rekening mee moet houden, dat iemand haar gangen zal nagaan. Want natuurlijk zullen de mensen van de geheime dienst alles in het werk stellen om de uit een kamp ontvluchte gevangene weer in handen te krijgen. Het spreekt ook vanzelf, dat Serge Radeski nu een andere naam draagt maar die zal zij pas vernemen als zij op Jamaica is aangekomen... Maria is natuurlijk zeer verheugd te horen, dat haar echtgenoot is ontsnapt en zich nu in veiligheid bevindt. Zij vertelt de anderen aan boord wat er in de brief staat en dat zij tegen het avontuur dat haar wacht toch wel een beetje opziet, ook al zal dit betekenen, dat zij weer met haar man zal worden verenigd. Jan van den Bos biedt haar aan haar op de verre reis te begeleiden, hetgeen zij graag accepteert.

MORDACH in Nice heeft inmiddels nadere instructies van zijn chef gekregen. Deze luiden dat Katjenka Sarinova ogenblikkelijk onder geleide naar haar vaderland teruggebracht moet worden teneinde daar terecht te staan. Mordach deelt Katjenka mee, dat zij zich gereed moet maken voor de reis. Teneinde moeilijkheden met de Franse politie te omzeilen moet Katjenka zich schminken als een bejaarde vrouw. Ook moet zij ouderwetse kleren aantrekken. De vermomming lukt haar best maar terwijl zij hiermee bezig is en Mordach toekijkt rijpt in haar hoofd een plan hoe zij straks zal kunnen ontsnappen... Dan gaan ze beiden naar buiten. Katjenka heeft onder de mantel haar eigen kleren aan. Buiten moeten ze enige tijd wachten op een door Mordach bestelde auto. Het is niet druk op straat, maar wanneer in de verte twee matrozen naderen begint Katjenka te rukken aan de koffer, die Mordach draagt.

DE matrozen aarzelen geen moment, want wat hier gebeurt is in hun ogen bijzonder duidelijk: die kerel wil de koffer stelen van die oude juffrouw, die blijkbaar op een taxi staat te wachten. „Help! Help!" roept het mensje. „Hé, broer, blijf van die koffer af!" zegt één der matrozen tegen Mordach. „Bemoei je er niet mee", snauwt deze, snel om zich heen kijkend of de aandacht van andere voorbijgangers niet is getrokken. „Dat zou je wel willen", zegt de matroos weer, „nee, vader, dat grapje gaat niet door, hiér met die koffer, en gauw een beetje". Er ontstaat een korte worsteling, maar Mordach kan tegen die twee sterke matrozen niet op. Katjenka maakt van de verwarring gebruik door er zo snel als ze kan van door te gaan. Mordach kan niets doen...

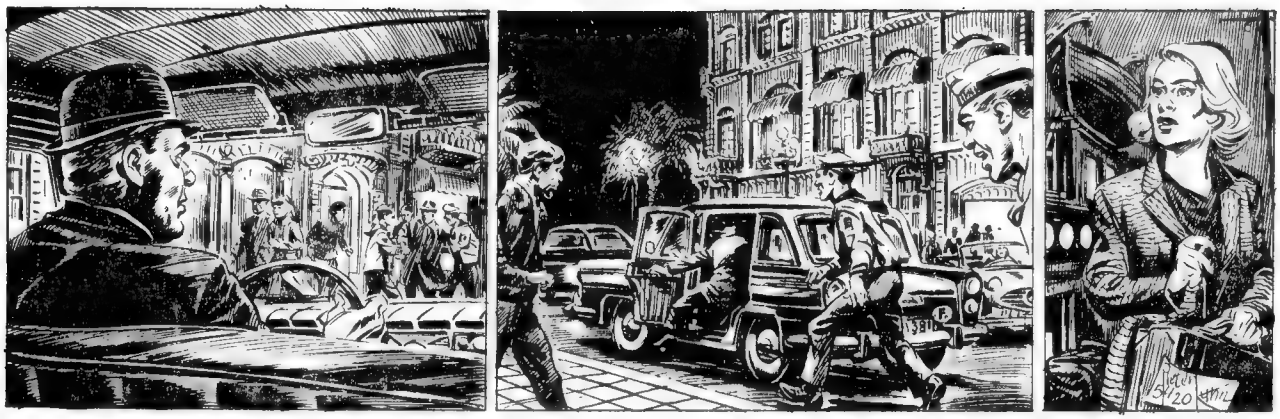

GROMIN, die Mordach en Katjenka zou afhalen, komt een halve minuut te laat. Hij ziet tot zijn schrik, dat Mordach in een vechtpartij is betrokken. Maar waar is Katjenka? Mordach ziet ten slotte toch kans zich los te rukken, hij sprint over het trottoir en duikt in de auto van Gromin, die onmiddellijk vol gas geeft. Ziezo, en nu die vrouw achterna..., zo ver kan ze nog niet zijn. Dat is ook zo, maar Katjenka heeft zich gauw ontdaan van de mantel en de hoed, die zij zojuist nog droeg en Mordach en Gromin kunnen haar nergens vinden. Ze loopt zo snel mogelijk weg uit de buurt, de koffer stevig vast houdend. Maar ze is in dit gedeelte van Nice niet bekend. Ze slaat weer een zijstraat in en ziet dan dat ze zo bij de haven komt. Daar liggen allerlei jachten afgemeerd.

Mordach en Gromin hebben de goede richting gekozen en Katjenka kan hen nauwelijks ontvluchten. De arme 5421/73
denkt erover in het water te springen, liever dan een ellendig lot tegemoet gaan. Dáár is een scheepswerfje, er liggen

wat jachten met de loopplank op de wal.... Daar ligt het schip van de achtervolgers... Aan boord van de jacht „Bockanier". Rob zal de eigenaar, die het schip in Nice heeft gekocht, Jurk Muller, een Deen, en begeleider op zijn eerste reis.

Rob perkelt zijn tegenstanders aan boord van de „Bockanier" en ze vertrekken. Ze zijn helemaal alleen op het schip, en Rob is dolgelukkig met zijn nieuwe bezit.

De „Bockanier" is een honden-jacht van een vijfen-twintig jaar oud. Hij heeft het schip door bemiddeling van koopman Pekoold. 5422/73
Hij heeft een hond bij zich aan boord die naar de naam „King" luistert. ~~Dat is de dr~~ De hond begint te

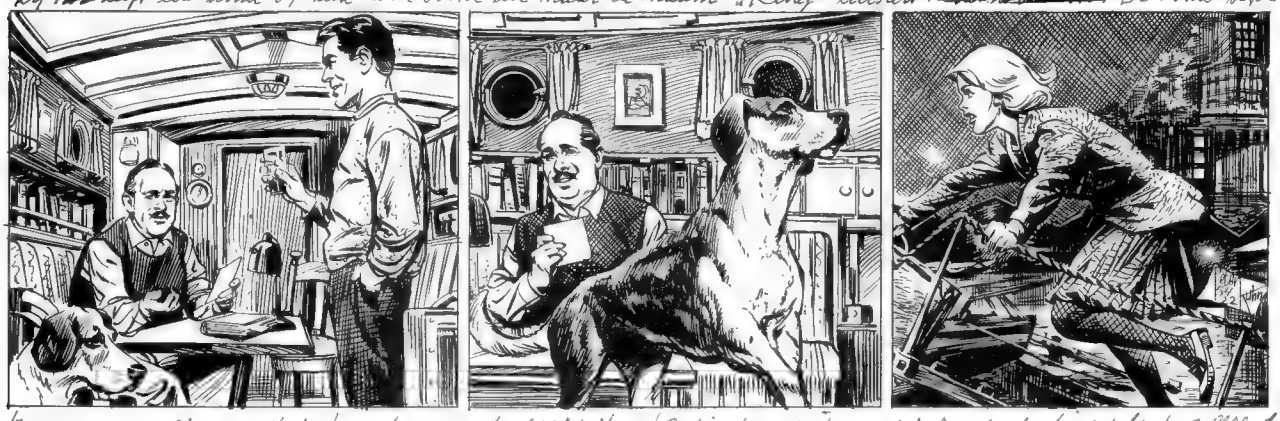

krommen en wil vanuit de kajuit naar de cockpit. Katjenka is een eindje naast de loopplank gegaan, door de patrijspoorten ziet zij dat er licht brandt, alleen zijn er mensen aan boord.

Drotz zal een kijkje gaan nemen. Binnen ziet hij eerst niet veel maar King, de hond, blaft en dan 5423/73
is ie wat aan de hand. Kijk, daar verderop staat een auto en ja, daar naderen twee mannen.

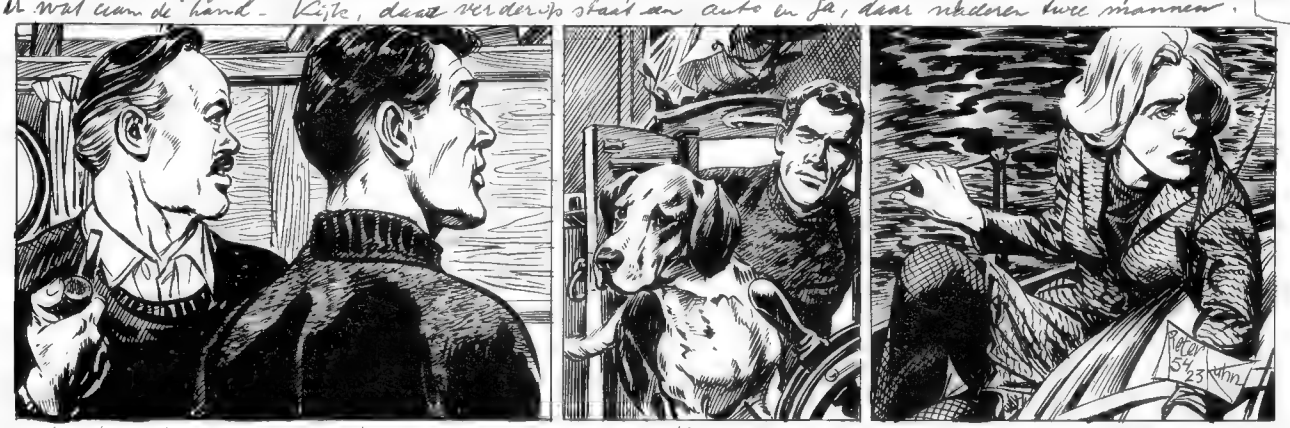

Katjenka is in het gangboord gekropen en houdt zich doodstil.

~~Rob draagt de koffer naar de hut van de kapitein~~ Het sombere tweetal maakt een rit in de auto om te zoeken naar een jonge vrouw die aan hun zijde is teruggekeerd... "Van de politie?" vraagt Rob. "Ja, zoiets."

De honden van de sporen bevalt Rob niet. „Hier is ergens vreemde aan boord" zegt hij. Intussen heeft Katyenka ontdekt dat het lijk op het vrouwdek niet afgedolven is en snel laat zij zich naar omlaag zakken. Dat heeft Jorg gehoord en

Snel legt Katyenka de verbluffde Jorg uit dat zij in groot gevaar is. De goedige deen denkt er niet aan haar van boord te sturen en vraagt haar zich op haar gemak te stellen in de kajuit. Buiten bespreken Mordach en Cronin

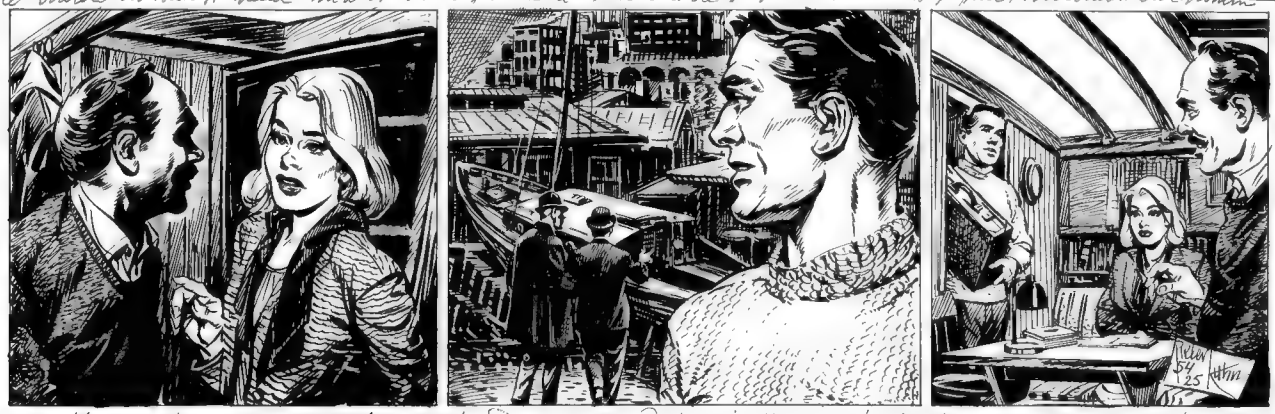

dat zij zo niet verder komen en verwijderen zich. Dan vraagt Rob de koffer van Katyenka en de stuurkamp heeft gevonden. Hij neemt hem verbaasd mee de kajuit binnen en zet daar Katyenka zitten. Jorg legt hem het een en ander uit.

Als Rob in het schip is verdwenen komen Mordach en Cronin terug, de hond is nog buiten dus van aan boord gaan is dan afgelaten. Zij komen wel op een schip dat naast de „Boekanier" ligt en nu

kunnen het luistertoestel weer in werking. Ja, zij horen de stemmen van twee mannen en een vrouw. Waar praten zij over? De vrouw vraagt bescherming blijkbaar, zij kunnen het niet verstaan door de dikke houten

Op de kajuittafel liggen de foto's van de opvarenden van de „Heydrop". Zij pakt enkele foto's en roept... "Dat vrouw ken ik, dat is de vrouw van Radeski... Marca!" Rob laat haar vertellen wat zij weet en

langzaam aan komt het hele verhaal van de ontsnapping en de moord op Sergei Radeski. Buiten doen de agenten de grootste moeite iets op te vangen van wat aan boord besproken wordt. Zij verstaan niet alles, laat niet

Vóór dag en dauw verreikt de "Boekanier". Mordach en Opdenin hebben geen kans gekregen het verbrek te verhinderen. 5428/73
Rob wilt zo snel mogelijk contact maken met de "Ilyetroa" en een gesprek hebben met Maria Voedrowa die vrijwel zeker

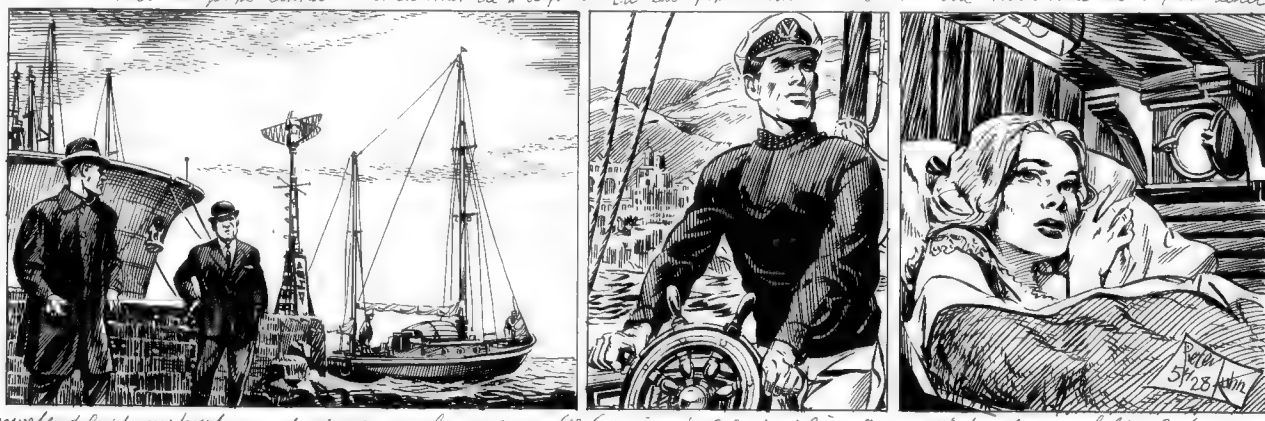

in onwetendheid verkeert van de dood van haar man. Als Sergei vóór zijn dood zijn nieuwe instructies zou hebben gekregen aan zij
op weg zijn ~~naar~~ wie weet waar naar toe. Op dat punt is ook Katjenka Sarinova niet op de hoogte. De vervolgde vrouw heeft in

Sergei Muller heeft zijn diensten met graagte aangeboden. Met de "Boekanier" naar de Griekse wateren te gaan is onder 5429/73
de gegeven omstandigheden misschien niet de vlugste maar wel de zekerste weg, menen zij. Intussen is Mordach bij

zijn chef aangekomen en verslag uit te brengen. De Katjenka ontsnapt met hulp van een der ~~de~~ Samenzweerders die berichtten
over een zeiljacht? Dan zijn alleen nog maar de meest drastische maatregelen nuttig.

Mordach krijgt nieuwe orders. Zijn chef legt hem nauwkeurig in over de belangrijkheid van zijn nieuwe missie. 5430/73
Sergei Kadeski beschikte over belangrijke documenten die voor de defensie van het land bijzonder belangrijk waren en nog

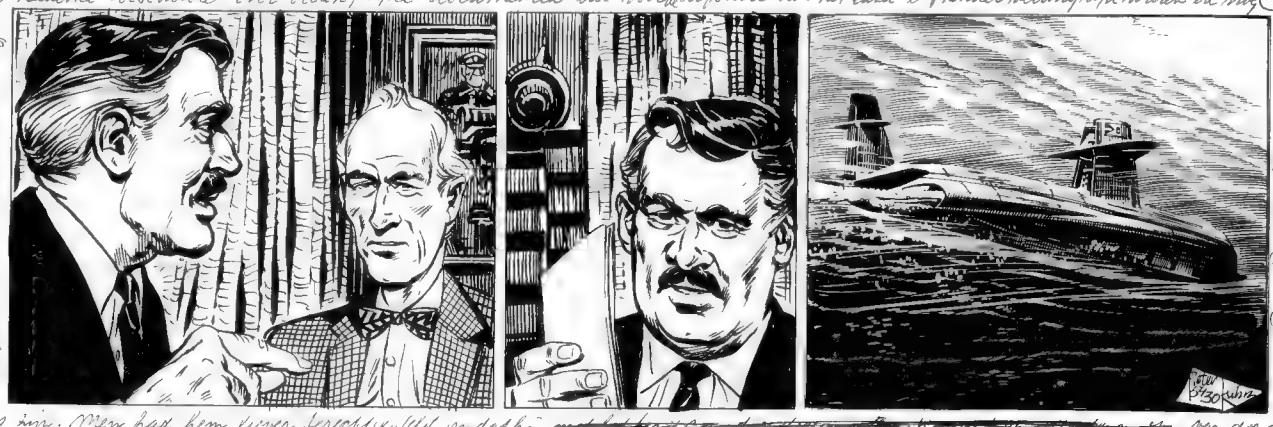

steeds zijn. Men had hem over terechtgewezen, uitgescholden, omdat hij ~~met het kopje van de theekoppen~~ een gevaarlijke man in de geheime diplomatie was maar het bezit
maakte dat men hem een vrijheidsstraf opgelegd had om hem na zijn vrijlating te kunnen volgen en zo de verblijfplaats van hem ontdekken

De gang verder van de geheimzinnige heeft een signalement van het zeiljacht "Boekanier", bovendien de vrijwel vaststaande 5431/73
koers. Het kost hem dan ook weinig moeite het schip te vinden. Zijn plan is bedacht: vernietiging van één van de drie propellers

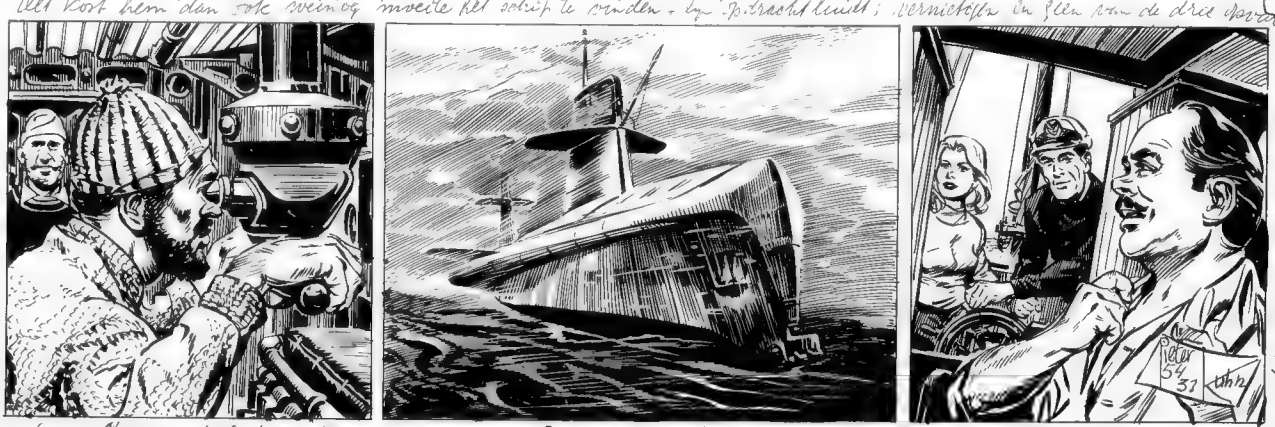

een kans geven. Vóór op de gestroomlijnde commandotoren is een stalen lans aangebracht die het jacht moet doorboren.
Van Sean Vervaar bericht heeft Sergei de wacht aan Rob overgelaten, hij gaat een middagslaapje houden, zij zijn nu twee dagen onderweg.

Geheel onwetend van het gevaar dat hem bedreigt, genieten de opvarenden van de „Boekanier" van het heerlijke 5432/73
weer en de kalme zee. Rob begint grote waardering te krijgen voor deze moedige vrouw die nu ook haar hele

vertrouwen heeft gegeven aan deze hollander in de diepe. Dan, plotseling voelen zij een ruk door het schip
gaan. De masten kraken en wankelen. Rob probeert het schip door de wind te krijgen maar dat lukt hem niet

De schok was hevig en het schip gedraagt zich heel vreemd. Het geraas van binnenstromend water is 5433/73

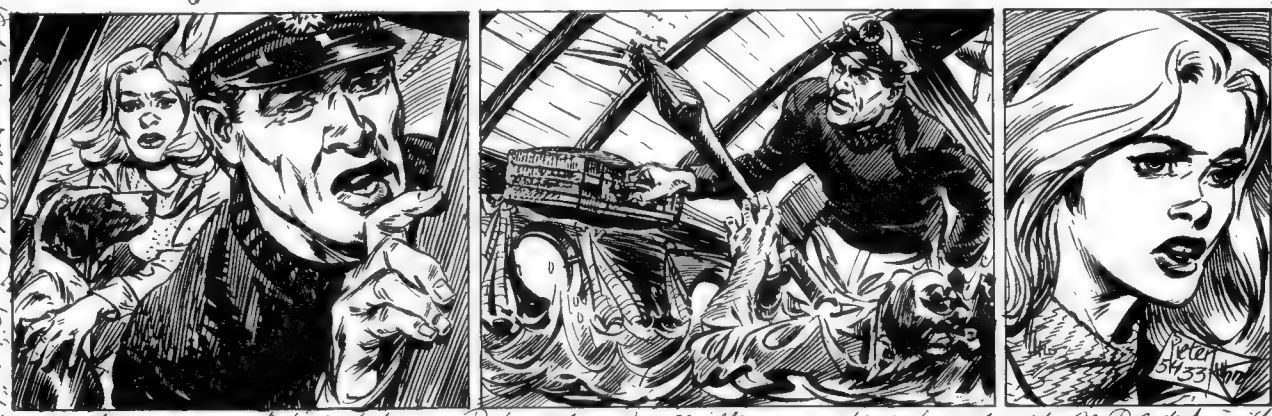

Het enige geluid dat uit de kajuit komt. Rob roept om Jörg Müller maar die antwoord niet. Als Rob de kajuit binnen
komt ziet hij een zware balen staaf liggen die dwarsdoor het schip steekt. Jörg is door de staaf getroffen en moet dood

Het jacht zinkt snel weg en het is Rob nog net mogelijk de bijboot vrij te maken die onder te bovenkomt te
liggen als de „Boekanier" in de diepte zinkt. De boot heeft lichtkasten en dat moet zinken. Rob heeft ook de 5434/73

periscoop opgemerkt dit kan geen onzelfstandig doel zijn geweest... Hij roept Katzenka toe dat zij onder de bijboot duikt
En moet adem in de lucht onder de boot, hijzelf doet het zelfde. Het beeld dat de commandant van de onderzeeboot

De commandant van de geheimzinnige onderzeeboot geeft opdracht een codebericht te verzenden dat de opdracht 5435/73

is uitgevoerd. Rob en Katzenka blijven zo lang onder de boot tot de lucht bedorven is en verder verblijf onmogelijk. Wanneer

Ruig wordt in de bijboot gezonnen en nu pikt Rob uit het wrakhout dat op waarmuthij een primitief

zeil bruiffje kan samenstellen. Katzenka kan wat kustaan. Rob hoopt de kust veilig te bereiken maar de nacht breekt aan

Uit onder dat land in zicht is. De pijfen de matrozen van de Hoop opgemerkt door een motorjacht.

Uit, met in stoller koral Maura Andriessen voor Barrijft Rob en Duhamel met

Het is de „Tamara" met Cannes Eigenaar is monsieur Duhamel die de schipbreukelingen Gastvrij aan boord neemt

Rob vertelt van de schipbreuk en het omkomen van Joy Muller. Duhamel vraagt waar hij Rob aan wal kan brengen. - Rob

weet het opslaande met. Overal waar hij aan land gaat raakt hij in Rob's medelijden

De heer Duhamel blijkt een enthousiast liefhebber van electronische instrumenten te zijn en de „Tamara" is dan ook uitgerust met een paar sterke radiozenders. Met behulp van een wal station in Engeland verbindingen te

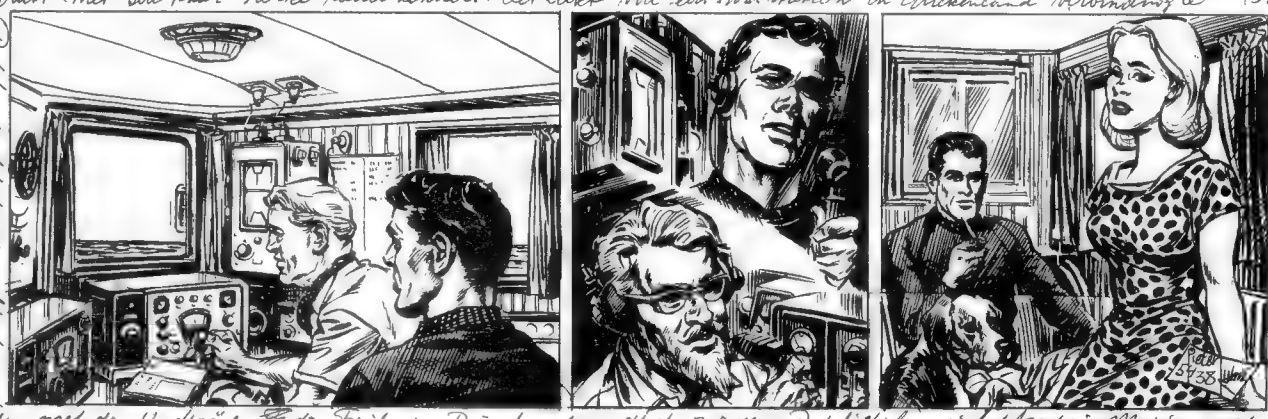

Rob begrijpt dat een explosieve mengsel Katzenka. Maria zoekt Jean op Jamaica Duhamel te ontmoeten.

Rob krijgen met de „Hydra" en dr. Frits van Rijn beantwoordt de oproep. Rob ligt hem in het hart dat Maria moet worden gewaarschuwt op de hoogte gesteld worden van de dood van haar man. Dan hoort Rob dat Maria en Jan al drie twee dagen

Rob besluit de Duhamel's in te lichten. Duhamel en zijn vrouw zijn juist bezig contact te maken met huis haven Cannes, zij willen de gloriedse intocht houden met de gereedschap van het Deense jacht.

Rob zegt Duhamel dat hij dat beter niet kan doen en Rob verzoekt Duhamel zijn koers te wijzigen en hem in Noord Afrika te willen ontschepen. De Fransen zijn erg verbaasd maar Rob besluit hem uit te leggen dat het dringen van de

Mevr. daar kijken de dagen meneer zieke [illegible] zijn aan boord [illegible]

Stuurt zijn koers maar dat Rob [illegible] Zij [illegible] zijn [illegible] en [illegible]

Rob begint het verhaal [illegible] te leggen / Noe Katzenka in Nice aan boord van de "Boekanier" is gevlucht. Ook zij op weg waren naar Griekenland en daar een vrouw te waarschuwen | 5448/5/73

dat zij niet op reis mag gaan. Veel fijne begrijpen zij wel niet maar mevrouw Duhamel is wel erg bang geworden dat die onderzeeboot nog steeds op de loer ligt. Rob kan haar op dat punt niet geruststellen en ieder schip zou de radio van

Er gebeurt niets. Madame Duhamel kwam ongerust de zeeoppervlakte af. Rob heeft Duhamel aangeraden een scheepsverklaring op te stellen en alle opvarenden dit stuk te laten tekenen inclusief de beide matrozen. Rob | 5441/73

is uiteraard op dit gebied deskundig en hij zou niet graag willen dat hun redders ergens nog in moeilijkheden zouden raken. Maar een ieder is opgelucht als de "Tamara" de haven van Kuneste binnenvaart.

Voor de Duhamels is dit avontuur gelukkig afgelopen maar Rob en Katzenka staan nog een heleboel moeilijkheden te wachten. Trots van Rijn heeft zijn medewerking toegezegd, speciaal wat betreft de financiën | 5442/5/73

Rob en Katzenka kennen het meer dan hun lief is van binnen en buiten. Ook de kroeg aan de kade die Rob mijdt als de pest.

Katzenka en Rob letten natuurlijk scherp op of zij hier gevolgd worden maar dat deel van hun sluwheid schijnt onopgemerkt te zijn

Inmiddels heeft Mordach verslag uitgebracht bij zijn chef maar hij is niet erg vriendelijk ontvangen. De redding van Rob en Katzenka is nml. toch zo snel bekend geworden in de pers en daar Mordach nou | 5443/5/73

Gelukkig staat er in de pers niets over de onderzeeboot die de "Boekanier" tot zinken heeft gebracht. Het wordt dus een ongeval gehouden maar Mordach kan wel inpakken. Zijn chef zal deze zaak persoonlijk verder behandelen. Rest

Noot van Dirkmoj: Leid maar Tamara en het is duidelijk dat Katzenka daar in dezelfde gevangenis zit. Ook Rob zal men daar niet zo snel uitlaten.

Onder de naam [redacted] Hector Fisher die leidt met zijn dochter Violet zal deze belangrijke [redacted] van de Geheime dienst de zaak Sergei Radeski trachten op te lossen. Van Violet wordt verwacht dat zij

de gevaarlijke tegenstander Dironoff door haar tekening zal nemen en gezien haar ervaring op het gebied van [redacted]

Op dezelfde dag dat Maria Goedwina en Jan van den Boo aankomen op het vliegveld van Kingston Town om haar vermiste echtgenoot te ontmoeten daar waar hij meet zijn v.w. in een landhuis bij Ocho Rios.

Hector Fisher

[redacted] een vlucht uit Oost Europa via Parijs [redacted] en Pernambuco naar Jamaica met aan boord twee passagiers die [redacted] hebben onder de naam [redacted] en dochter Violet [redacted] met het doelbelangrijke geheime documenten in handen te krijgen

Kingston op Jamaica. Boris Dironoff verbreekt zich bij makelaar Duncan wiens naam hij in de papieren van Serge Radeski heeft gevonden. Duncan is verbaasd als Dironoff brutaal achter de secretaresse

aanloopt. Wat is er van zijn dienst is? Boris zegt namens Serge Radeski te komen praten over het landhuis. Duncan draait hem [redacted] plaats te nemen en stuurt zijn secretaresse weg.

Boris begint meede te delen dat hij de man is die Serge Radeski gedood heeft nadat deze een belofte niet naar behoren na is gekomen. Vroeg is hij in het bezit van de papieren van Serge waaronder één zeer belangrijk

"Nee zou ik toe 20 Graag dat documentje van U terug hebben, mijnheer Dironoff.

nml. dat waarmee duidelijk blijkt wat Duncan zo afhankelijk maakt van Radeski. Duncan blijkt duidelijk een [redacted] bijzonder actieve geheim agent te zijn en de bewijzen heeft van Dironoff. Duncan doet zeer teleurgesteld en belt

secretaresse ontbiedt het dossier Radeski te brengen. Het meisje brengt de papieren en verlaat het kantoor. Duncan [redacted] de papieren en is weer alleen.

Boris haalt onzichtbaar een toegevouwen papier uit zijn binnenzak en toont het Duncan. Boris verzoekt hem goed naar het document te kijken, er steekt een briefje uit. Kijk, zegt Boris, het is een sleutel, sleutel met

5448/73

ja, Duncan begrijpt nu wel wat van maandag bedoeld is, maar beter Boris is misschien toch

fluorzuur, kijk nu goed, ik heet even ... Er komt een klein druppeltje uit, Duncan deinst achteruit. Een straaltje van het vocht zou hem blind maken en vreselijk verminken. Boris wil nu wel over het geheel vastbonden

5449/73

Op Benbow Hill, aan de noordkust van Jamaica, ligt een idyllisch landhuis dat de naam Topaze draagt. Het ligt in een sprookjesachtige landschap, er is een klein zwembad bij dat gevoed wordt door een klein bergstroompje

2 of 3 dagen in het huis zitten voor. Op een dag zijn ze in het huis. Een van hen is Duncan

dat wat hoger op als een klein watervalletje omlaag stort. Het huis is niet per as te bereiken, een paard of ezel is ontoereikend. Een toegewijd huisbewaarder, Tom woont er al de jaren dat het huis onbewoond is. Twee maal per maand komt de heer Duncan

5454/72

Tom, dit is meneer Kadeski, de eigenaar van „Topaze" die je nooit gezien hebt. Duncan stelt zich voorlopig in bij het geschrift, dan dat. Het zijn dan ook belangrijke feiten die Dimorof weet van de activiteiten van Duncan

zijn gedrag, zo in vijftal minuten, zo stelt zich voor, kan ze vanaf een afstand van 2 meter niet te kunnen

De makelaar verdient schatten aan het gluren van scheeve inlichtingen. Hij werkt niet zuiver voor zijn vaderland, de diverse Britten in de Caraïbische zee zijn een broeinest van spionage. De smokkel Dimorof is bij verrast als hij uit het

5451/73

Het huis is prima onderhouden en de bedienden, Tom en zijn vrouw, beginnen het gemakkelijk comfortaar te maken. Er is ook electrisch licht, dat is heel bijzonder voor de verder gelegen stad. De stroom wordt opgewekt

kunnen Lotte misschien maar bij mooi het veel handig zo

door een zeer kostbare waterturbine die door het watervalletje aangedreven wordt. Duncan ziet Dimorof de werking uit die wel gewoon technisch inzicht heeft om het te snappen. Telefoon is er niet, eventueel zou Boris een mobilofoon

Ook de omgeving wordt verdiept verkend - Duncan bereidt Boris er op voor dat hij hier 2 maal per maand zal komen
evals hij dat al jaren gewend is - Boris komt er niet achter wat de reden van Duncans bezoeken zijn maar hij vermoedt dat

54
52
172

2- wijken meer dat Marita in
Gesprekken van Jan van de Bos over
de dood van Duncan staan

hij de zo veel met Duncan's medewerkers heeft bereikt dat hij graag Loesiem. Duncan wil wel wat meer weten over de dood
van Serge Radeski en wat er van zijn vrouw geworden is - Dat laatst Boris ook niet maar er is natuurlijk wel een mogelijkheid dat

Maria en Jan horen van de secretaresse van Duncan dat hij eerst aanwezig is Als Maria zich als mevrouw
Radeski bekend maakt vertelt het meisje dat de heer Duncan met de heer Radeski naar het huis in de bergen

5453/
73

opgehaald worden - nemen van
Jan dat zijn baas alleen
en dat Jan hem alleen
is en een paard
kan

is vertrokken van morgen vroeg. Dus Serge is aangekomen - het is zijn maar Maria heeft het gevoel dat hij eigenlijk erg bij zou
moeten zijn nu hij op het punt staat haar man weer te zien die zoveel harde jaren achter de rug heeft. Maar hij zal ook

De enige manier om in een paar uur het huis op Bembou Hill te bereiken is te voet of te paard ~~Elsie~~ Allerlei
gedachten spoken Maria door het hoofd; hoe zal Serge zijn na die vreselijke gevangenschap? En zullen zij

5454/
73

te gloed
van haar man weer
te voelen
de gelukkige
de diepste
dankbaarheid

hier veilig zijn. De arm van hun vijanden zijn lang en reiken over de gehele wereld. Een dergelijk leven, de spanningen en
brekken Maria niet meer aan na de rustige tijd die zij onder die Nederlanders heeft gehad maar haar liefde is groter

Duncan en Boris Vroeger hebben de vrouw natuurlijk aan na deken, hoewel zij geen van beiden Radeski's vrouw
hebben ontmoet nemen zij aan dat zij het is - Duncan wil haar niet ontmoeten, zij veranderde's natuurlijk

5455/
73

Hij en het
Hoofd ook
dan de aanstaande
Makelaar Duncan
Hoort dat dit
Hem niet
Aan de hoofdzaak

dat zij door haar echtgenoot bezocht zal worden - De makelaar stelt zich verrekt op en wrijft van het plezierige tussen Boris en
Maria te moeten, Boris is niet voor een kleinigheid verzaagd - Met een vriendelijk lachje komt hij Maria de gewenste die zich

Bekend maakt en vraagt waar haar
echtgenoot is die zij hier zou
ontmoeten - Ja die is er niet meer

Boris staat nog steeds naar woorden te zoeken en Maria wordt zich steeds meer bewust van het feit dat er hier iets niet in orde is. Dan komt Tom, van de prins Jean Kwanda wekend, melden aan Boris of de bagage van mevrouw

5456/73

naar binnen gebracht kan worden. "Waar moet ik die koffers neerzetten, meneer Radeski?" vraagt hij ... Maria heeft het gevoel of de grond begint te golven. Boris stuurt Tom weg en vertelt Maria in korte zinnen het verhaal van de dat

Maria gelooft geen woord van het verhaal dat Boris haar opdient. En Duncan, dat die in het complot, Ook zelf Boris, Duncan is de grootste overnaar van misdrijven in dit gebied. Sergé had veel bezwarend

5457/73

materiaal over deze heren en zodoende ... Kijkt daar staat Duncan, de lafaard. Boris doet Maria een voorstel; zij respecteert maar blijven op "Topaze". Geld is eerlijker en Boris is daarna bereid de erfenis van Sergé samen te delen Maria zegt kort en goed dat

Rob hier? Het eerste heeft Jan goed begrepen; Rob wil blijkbaar niet dat zij elkaar goed kennen. Jan gaat naar Rob en vraagt de kranten in zijn kamer die Rob leest. "Kom vanavond in café "La pajarita" aan de kaven zeggen

5457/73

Vervolgens hoort Jan van den Bos het verhaal van de vlucht en de dood van Sergé Radeski ... Maar dat is verder uiteraard niet zijn Marcia en kinderen van Boris Dicomet. Katinka oefent Jan in zoverre gerust dat Boris haar niets zal aandoen

Jan van den Bosch vindt moeilijk uitdrukken dat de man van Maria, Sergé Radeski, vermoord is en dat Katinka ook groot gevaar loopt. Maar dat Maria zich nu in de macht van die Dicomet bevindt.

5459/73

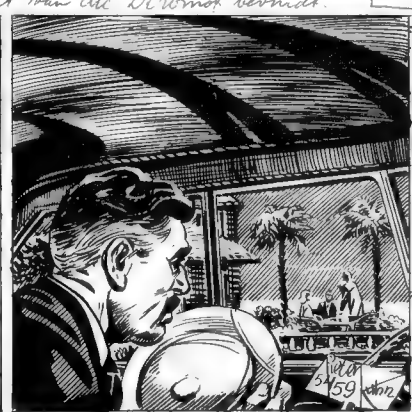

En wat is de rol van Duncan, die makelaar, in dit spel? Jan moet onmiddellijk uitpraten: Rob raadt hem aan eerst een plan op te

Aan van den Bosch vindt [illegible] dat er onmiddelijk tot actie moet worden overgegaan. Rob is volgens hem niet de man voor. Mr Marva belooft nodig hierop zal dat van Jan komen. Katzenka zelf hem Boris Dickonoff

moet te onderschatten. Jij zelf heeft een appelletje met hem te schillen en bovendien weet is de toekomst van Katzenka? Geld

Wat Katzenka nu precies gaat doen wil zij zich niet over uitlaten. Wel wil zij graag Kris, de hond meenemen. Rob heeft haar wat geld, een bedrag waarmee zij de eerste weken kan doorkomen, meer wil zij niet hebben.

Rob staat verbaasd over de vastberadenheid van deze vrouw die met haar plannen niet te koop loopt. Zijn eigen positie is hier

Aan de kade ligt een ijzeren aardolie schip gemeerd, een twee master met top zeilen. Het voert de vlag van Costa Rica en maakt de indruk een plezier vaartuig te zijn. Er is een bemanning van 10 koppen aan boord. Het schip is deze ochtend

aangekomen. Hector Fisher en zijn dochter Violet, volledig pas gezeerd. zijn aan boord en Hector laat deze avond met een gezelschap aan boord. Zij hopen het gesprek van Rob, Katzenka en Jan kunnen afluisteren met zijn apparatuur en

De band wordt beide maten afgeschraald en scherp geluisterd. Hector Fisher en Violet weten nu wel zo ongeveer wat Jan en Katzenka van plan zijn. Die kapitein Rob is voor hen nog een onaangelijke brok, is hij wel

bij overal in de geschiedenis verschijnt verraders op is hij een nog onbekende figuur van de gelegenheid? Hij moet en ieder detail goed in de gaten worden gehouden en in ieder geval moet hij niet vertrekken. Violet is al het een ander

Hector Fisher en Violet komen tot een plan om aan hun opdracht te voldoen en tevens om die kapitein Rob, die [5464/73]
in wat hij vele is, onder controle te houden. Die man werkt voor een opdrachtgever in Holland en brengt

Nicoya" zeilmaand naar de Bahama's. Kapitein Rob is aan boord en het schip vaart

Jachten weg naar vele plaatsen in de wereld ~~Wij gaan hem~~ Wij huren hem via die Kopolse in Holland en de

Savonds, de volgende dag, krijgt Rob bezoek. Een heer die zich voorstelt als Hector Fisher en zijn dochter [5465/73]
Violet. Hij is eigenaar van het jacht „Nicoya" en heeft vernomen dat Rob hier op Jamaica is en

om te spreken te komen over het charter. Rob heeft hier nooit van gehoord, maar hij zegt dat hij zich

tussentijds beschikbaar om het schip naar de Bahama's te brengen. Hoe komen zij aan zijn adres vraagt Rob verwonderd

maar dat is een vondst: De naam van Kopolse was hun bekend en een telegram wisselwijs was voldoende

Violet heeft Rob het telegram van Kopolse ~~overhandigd~~ en ja, dat is dan wel duidelijk. Rob denkt even [5466/73]
na en beseft dat hij deze korte reis wel kan maken ~~en dan~~ zonder ver uit de buurt te zijn. Hij neemt

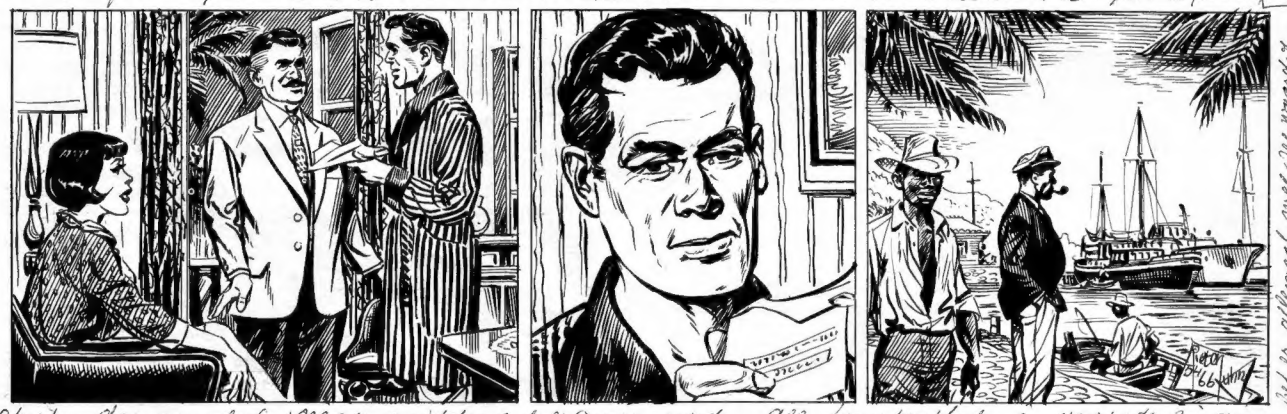

het wel en allemaal snel zee waardig

Het charter dus aan ~~hem~~, Morgenmiddag zal er gevaren worden. Alle benodigdheden en voorraden zijn aan

boord. De volgende middag laadt Rob een ruimschoots bemeten set kleren in zijn reistas en

Rob komt met zijn bagage aan boord van de „Nicoya". Van de honderden jachten die in het Caraïbisch water [5467/73]
is dit schip wel iets bijzonders. Het heeft de allure van een topzeil schoener maar is in wezen een yawl met

Rob is nogal verrast over Violet, want ze had hem nooit zo'n fijne bemanning toegewenst. Ze kunnen dat nu

topzeilen. Snijd door de grote mast. Talrijke voordelen: aan deze zeilvoering zullen wel hebben mogen zullen wel veel handen

nodig zijn om het schip te zeilen. Het komt wat met onzekerheid verwacht. Zodra hij aan boord is zal er meteen

De „Nicoya" is namelijks een paar uur in zee en Rob is bezig een koerslijn uit te zetten als Violet hem heel rustig komt vertellen dat hij met een truc aan boord gelokt is en dat hij er rekening mee moet houden 5468/73

Hij meent een dubbelzinnige opmerking te horen maar Violet heeft de toespeling niet begrepen

dat hij zich in handen bevindt van mensen die korte metten maken met een ieder die zich bezig houdt met het organiseren van ontsnappen van politieke gevangenen. Rob is volkomen verrast. Hij probeert het

Rob zint nog wel tot een redelijke gesprek komen met de man die zich Hector Fisher noemt. Rob vraagt het bestaan van de „Bolkanbal" te staken en de dood van Jorg Müller.... is Fisher daar ook 5469/73

verantwoordelijke voor? Onze arm der gerechtigheid reikt ver en is snel "antwoord Fisher. Op een teken komt een krachtpatser van Rob en zijn bagage naar een kleine hut in het voorschip te brengen. Verzet is nutteloos

De „Nicoya" is kruist nu voor de noordkust van Jamaica. Er is een grote radiohut aan boord en van hier uit worden dag en nacht berichten verzonden en uitgeluisterd. Het is of men ergens op wacht 5470/73

hij beseft dat ganz niet deel aan de expeditie, op bevel van Bontour

En toch ook weer zonder vast doel heen en weer kruist. Rob kan er geen hoogte van krijgen. Toch, met zijn nautische ervaring en zijn kennis van de constantheid van de passaatwind weet hij ongeveer waar zij moeten zijn

Het is een hete middag en de „Nicoya" ligt zo goed als stil in de kalme zee. Er wordt aan de deur van Rob's kleine hut geklopt, het is Violet. Zij draagt een badjasje en nodigt Rob uit om te gaan zwemmen. 5471/73

Rob kan zich niet voorstellen

Violet merkt dat en zegt hem dat zij persoonlijk geen belang aan Rob hebben en dat zij de mogelijkheid dat Rob in gevaar en bereid ontsnapt te helpen, in deze affaire is terecht gekomen. In ieder geval is

Opdracht te helpen